

**AŞK YANMAKTIR
YAKMAK DEĞİL**

AŞK YANMAKTIR YAKMAK DEĞİL

MEVLANA'DAN DEYİŞLER

Prof. Dr. Hazım Gökçen

Liber Kitap

Üzerimde büyük emeği olan rahmetli anneme...

ÖNSÖZ

*Sevgide güneş gibi ol / Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol /
Hataları örtmede gece gibi ol / Tevazuda toprak gibi ol /
Öfkede ölü gibi ol / Her ne olursan ol / Ya olduğun gibi görün
Ya görüldüğün gibi ol*

Kitabımın önsözüne Yüce Mevlana'nın en çok bilinen dizeleriyle başlamak istedim. Yüzlerce sayfalık bir metinle ancak dile getirilebilecek yoğunluktaki duyguları Mevlana sekiz satıra nasıl da sığdırabilmiş, değil mi? Gönül dostları için büyük bir anlam taşıyan bu dizeler hiç kuşkusuz Mevlana'nın nedenli hoşgörülü, kucaklayıcı ve yüce bir insan olduğunu gözler önüne seriyor. Ama insan, onun *Mesnevi'sini*, *Divan-ı Kebir'ini* okuyup rubailerini, şiirlerini özümsemeye başlayınca bu özelliklerinin en başta Tanrı'ya, sonra da Şems'e ve tüm insanlara karşı beslediği ilahi aşktan kaynaklandığını görüyor. Sadece Mevlana değil, on üçüncü yüzyılda Horasan'dan gelip Anadolu'da Aydınlanma Çağını başlatan Hacı Bektaş-ı Veli, Ahi Evran, Yunus Emre gibi erenler de aynı felsefi düşünceyle Moğol istilasından kaçıp gelen dilleri, dinleri, mezhepleri, etnik yapıları farklı insanların, içerisine düştükleri manevi boşluktan çıkarıp kucaklaşmalarında, birlik olmalarında ve hak yoluna yönelmelerinde büyük etken olmuşlardır.

Benim Mevlana ile tanışmam Ereğli'ye lise okumaya gitmemle başladı. O yıllarda ne zaman Konya'ya gitsek önce Mevlana'nın türbesini ziyaret ederdik. Hatta, "Mevlana'yı yedi kere ziyaret eden yarı hacı olur" söyleminin bu ziyaretlerin sayısını arttırdığını da itiraf etmeliyim. Hele Mevlana'nın sandukası türbeye getirildiğinde daha önce orada defnedilmiş bulunan babası Sultan'ül Ulema Bahaeddin Veled'in sandukasının saygıdan dolayı ayağa kalktığı rivayeti, her seferinde benim türbeyi ziyaretimde teşvik edici bir unsur olmuştur.

Mevlana'ya ve felsefesine asıl ilgim üç dört yıl öncesine dayanır. Daha önce Mevlana'yla ilgili herhangi bir kitap okumamıştım. Ne zaman ki sosyal paylaşım sitelerini takip etmeye başladım, okuduğum Mevlana deyişleri bir hayli ilgimi çekti. Sonra Mevlana'yla ilgili sitelere ve internet gruplarına üye oldum. Bu sayede her gün en azından 20-30 Mevlana deyişi okudum ve bunları düzenli olarak bir deftere kaydettim. Kısa sürede defterimde beş yüzü aşkın Mevlana deyişi birikti. Bu arada Mesnevi'yi ve Mevlana'yla ilgili diğer kitapları satın alıp okudum. Bu yayınların birinde, *Christian Science Monitor*'ün Mevlana'yı Amerika Birleşik Devletleri'nde kitabı en çok satan şair olarak ilan ettiği bilgisine rastladım. Ayrıca, *Mevlana ve Goethe* adlı kitapta dünyaca ünlü Alman ozanı Goethe'nin Mevlana'nın şiirlerini Almancaya çevirdiğini okudum. İşte bu bilgiler üzerine, Müslüman bir vaiz ve fıkıh âlimi olarak yetişen Mevlana'nın nasıl olup da evrensel şiirin dünyadaki en büyük temsilcisi olduğu sorusuna yanıt aramaya başladım. Şimdi nakledeceğim bir hikâyede Mevlana bu soruyu sekiz asır öncesinden yanıtlamış. Selçuklu Sultanı Keyhüsrev bir ziyaretinde Mevlana'ya şu soruyu sorar. "Ya hazret, ikimizin saltanatı arasındaki fark sence nedir?" Mevlana hiç düşünmeden cevap verir. "Ya Sultan, senin saltanatın gözlerin açık olduğu müddetçe vardır. Oysa benim saltanatım gözlerimi kapadığımda başlar." İşte böylesine yüce bir insan olan Mevlana'ya karşı ben de kısa sürede büyük bir aşk oluştu. Öte yandan, sosyal paylaşım sitelerinde yayınladığım Mevlana deyişlerinden aldığım geri dönüşlerden Mevlana'nın toplumumuzda ne kadar da çok sevildiğini anladım. Bunun üzerine elimdeki deyişlerini derleyerek bir kitaba dönüştürmek ve bu sayede Mevlana felsefesinin daha geniş halk kesimleri tarafından öğrenilmesini sağlamak arzusuna kapılarak elinizdeki yapıtı hazırladım.

Kitaptaki deyişlerin tümü Mevlana'ya ait olmayabilir. Tıpkı Peygamber hadisi olarak söylenen özlü sözlerin Hazreti Muhammed'e ya da kendisine atfedilen fıkraların tümünün Hoca Nasreddin'e ait olmadığı gibi. Örneğin, hepimizin yüzyıllardır Mevlana'ya ait olduğunu sandığımız ve dillerden düşürmedi-

ğimiz “Gel ne olursan ol yine gel” dizeleriyle başlayan sözlerin aslında Mevlana’ya değil ondan üç asır önce yaşamış olan büyük mutasavvıf Ebu Said Ebu’l- Hayr’e ait olduğu ortaya çıkmıştır. Kitaptaki Mevlana deyişlerinin çok azı Şems’in sözleri olabileceği gibi, ufak bir bölümü de anonim sayılabilir. Kanımca önemli olan husus eserdeki sözlerin onun felsefesini yansıtır yansıtmadığıdır. Üzerinde önemle duracağım diğer bir konu da çeşitli kaynaklarda Mevlana’ya atfedilen, zaman kavramı olmaksızın bir yerden başka bir yere uçuşması ya da Moğol istilası sırasında atılan okların önünde bir duvar varmışcasına vücuduna değmemesi gibi mucizelere inanılmaması gereğidir. Çünkü Peygamberlere verilmeyen mucizelerin Mevlana’da bulunması söz konusu bile olamaz.

Elinizdeki kitabın bir sürü eksiği olduğunu çok iyi biliyorum. En azından ben bir Mevlana uzmanı değilim. O yüce insanın kendi söylemiyle Mevlana koskoca bir umman ben ise o ummanın içinde sadece küçücük bir damla suyum. Ben bu esere kendimden en ufak bir katkıda bulunmadım. Sadece çeşitli kaynaklardan derlediğim Mevlana şiirlerini ve rubailerini, Şems ile ortak yaşamlarından süzüp çıkardığım ya da okuyucunun ilgisini çekeceğini düşündüğüm hikâyeleri asıllarına sadık kalarak sizlere sunmak istedim. Başka bir deyişle yaptığım iş, Mevlana’nın incilerini ipe dizip kıymetli bir kolye halinde sizlerin boyunlarına takmaktan ibarettir. Benim buradaki tek muradım sunduğum bu hikâyeleri ve deyişleri okumanıza önayak olarak sizlerin de Mevlana’nın o engin ve dupduru denizinde yıkanıp ruhunuzu arındırmanızı sağlamaktır. Sözlerime onun evrensel kişiliğini betimleyen şu sözleriyle son vermek istiyorum, “Pergelin iğneli ayağı benim dinimde sabittir, ama diğer ayağım ile yetmiş iki milleti dolaşırım.”

DOĞUM - KAVUŞMA, BELH - KONYA HATTI

1 3. yüzyıl Orta Asya'da Moğolların hâkim olduğu karmaşık bir dönemdir. Bu yüzyılın başlarında Cengiz Han komutasındaki Moğol orduları Batıya doğru seferler düzenlemiş, Ön Asya'daki halkları kılıçtan geçirerek göçe zorlamışlardır. İşte böyle bir ortamda, 30 Eylül 1207'de kimi kaynaklara göre tüm ailesinin yaşadığı bugünkü Afganistan'ın kuzeyinde yer alan Horasan Eyaleti'nin Belh şehrinde kimi kaynaklara göre de babasının bir dönem görev yaptığı şimdiki Tacikistan sınırları içerisindeki Vahş şehrinde Muhammet Celeleddin adında bir çocuk dünyaya gelir. O dönemde Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı Belh şehri her ırktan, dinden insanların birlikte yaşadığı, her türlü medeniyetin yeşereceği ortamı bulabildiği camiler, kiliseler ve sinagoglarla dolu bir kültür şehridir. Bu çocuğun annesi Harezmsah devletine bağlı Belh Emiri Rükneddin'in kızı Mümine Hatun, babası da dönemin önemli din âlimlerinden Hüseyin Hatimi'nin oğlu Sultan'ül Ulema Bahaeddin Veled'dir. Bahaeddin Veled'in aile köklerinin Hazreti Muhammed ve Halife Ebubekir'e dayandığı, annesinin ise Harezmsahlılar Hanedanı'na mensup Sultan Alaeddin Harezmsah'ın kızı olduğu iddia edilmektedir. Bu çocuk ileride Mevlana Celeleddin-i Rumi olarak anılacaktır. Beş yaşında Kuran'ı, sekiz yaşında fıkıh ilmini öğrenmeye başlayan Muhammet Celeleddin'e, Türkler ve Farslar, Farsçada üstad anlamına gelen Hüdavendigâr ya da Arapçada efendimiz anlamına gelen Mevlana adını vermişlerdir. Mevlana'ya yabancılar sadece Celeleddin-i Rumi derler. Allah'ın adı da olan ve "bu yolun kılıcı, aslanı, yenileyicisi" anlamına gelen Celeleddin adını ona hocası takmıştır. Rumi sözcüğü ise Anadolu'nun Türkler tarafından fetih edilmeden önce Doğu Roma yani Bizans İmparatorluğu sınırları içerisinde yer almasından ve Rum adıyla anılmasından dolayı

ilave edilmiştir. Mevlana'nın doğum yeri ve adı gibi milliyeti de sürekli tartışma konusu olmuştur. Doğduğu şehrin bağlı olduğu Horasan'ın Fars toprağı olması, ayrıca şiir ve mektuplarını Farsça yazması nedeniyle Mevlana bazı kesimler tarafından İranlı olarak kabul edilir. Yalnız, o dönemde İran, Tacikistan ya da Afganistan diye bir ülke yoktu, sadece Fars ülkesi vardı ve Mevlana'nın doğduğu iddia edilen Belh ve Vahş şehirleri o çağda Fars ülkesinde idi. Ayrıca, bu topraklarda hüküm süren Büyük Selçuklu Devleti'nin resmi dili de farsçaydı. O nedenle Mevlana ne Türk ne de İranlı sayılır. En doğru tanımla Mevlana bir Farstır. Ancak, "Beni yabancı yerine koymayın, ben bu mahalledenim / Ben sizin mahallenizde kendimi arıyorum / Düşman gibi görünüyorsa da düşman değilim / Hintçe konuşuyorsam da aslım Türktür." ya da "El değilim bu yurdun çocuğuyum / Irmağını arayan bir kuğuyum / Düşman görünsem de değilim asla / Dilim Fars dili ama ben Türk oğluyum" dizeleri kafa karıştırmış ve Mevlana'nın Türk olduğu tartışmalarını gündeme getirmiştir. Öte yandan, Mevlana'nın evde Farsça konuştuğu rivayet edilmektedir. Mevlana'nın "Türkçe biliyorum ama bir sözü anlatmam için bin söz etmem gerekir" sözü de Türk olmadığının kanıtıdır. Nitekim Türkçe iki üç rubaisinin dışındaki tüm eserlerini Farsça kaleme almıştır.

Mevlana'nın doğumunu izleyen günlerde Bahaeddin Veled, bir rivayete göre yaklaşan Moğol istilasından korunmak amacıyla ailesi kitapları, eşyaları ve kırk adet müridinden oluşan üç yüz kişilik ve üç yüz develik büyük bir kervan ile 1212 yılında Belh'ten yola çıkmış ve önce Semerkant'a gidip orada yerleşmiştir. Bu ayrılıştta felsefeye inanmayan Sultan Veled'in çağdaşı filozoflardan Fahreddin-i Razi ile yaptığı tartışmaların ve bu tartışmalarda Sultan Harezmsah'ın, Razi'nin tarafında yer alarak Sultan Veled'i müderris yapmamasından doğan huzursuzluğun rolü olduğu da rivayet edilmektedir. Ayrıca sultanın, toplumda büyük bir saygınlığı bulunan Veled'i, Belh Emiri yapmak istemesine karşın Veled'in "Benim sultanlığım bu dünyaya ait değildir, fakirliğim şerefimdir" diyerek reddetmesinin de ayrılıştta etkili

olduğu söylenmektedir. Kervan Belh'ten ayrıldığında Mevlana henüz beş yaşındadır.

Kervan Semerkant'tan sonra Horasan, Nişabur, Bağdat, Küfe, Mekke ve Medine şehirlerine uğrar. Nişabur'da ünlü İslam âlimi Feridettin Attar ile tanışan Sultanü'l Ulema, Mekke'de haç fari-zasını yerine getirir, Medine'de Hazret-i Muhammedin, Küfe'de de Hazreti Ali'nin mezarlarını ziyaret eder. Mevlana genç yaşta Feridettin Attar'ın *Esrarname* adlı kitabını okur ve çok etkilenir. Feridettin Attar, Mevlana'yı tanıyınca Sultan Veled'e "Senin bu oğlun ileride dünyanın yanma kabiliyeti olan insanların yü-reklerini ateşe verecektir" diye seslenir. Mevlana babasının ar-kasından giderken de "Allah'a hamdolsun, işte büyük bir nehir arkasından koskoca bir okyanusu sürüklüyor" der. Kervan Me-dine'yi takiben Şam, Kudüs, Malatya, Sivas, Erzincan (Akşehir), Erzurum, Harput, Kayseri ve Niğde şehirlerine uğradıktan sonra o dönemde Larende adıyla da anılan Karaman'da konaklar. Mev-lana düzenli bir medrese eğitimi almaya da yaptığı bu seyahatler sırasında gezdiği Orta Asya Türk coğrafyası, Acem İran coğrafya-sı, Arap coğrafyası ve Anadolu Türk coğrafyası, bu coğrafyalarda ziyaret ettiği şehirler, bu şehirlerde tanıştığı her dinden ve etnik yapıdan insanlar onun fikri gelişiminde ve ileride babasının ölü-mü üzerine ortaya çıkan boşluğu layıkıyla doldurmasında büyük etken olmuşlardır. Sultanü'l Ulema, Karaman'da kısa sürede et-rafına yeni müritler toplayarak Müslümanlara vaaz ve din ders-leri vermeye başlar. Mevlana da Karaman'da Kuran, hadis, fıkıh ve kelim dersleri alır, Fars ve Arap dili edebiyatı üzerine eğitim görür. Mevlana'nın Karaman'da Hıristiyan din bilgini Timethe-os ve Yahudi Neftaleim ile tanışması onun ilerideki fikri yaşa-mı üzerinde önemli bir etki yapmıştır. Bu arada Mevlana 1225 yılında Larende'nin hatırı sayılır kişilerinden Lala Şerafeddin Semerkandi'nin kızı Gevher Hatun ile evlenir ve bu evlilikten olan oğullarına babası ve ölen ağabeyinin isimleri olan Veled ve Alaeddin'i verir. Gevher Hatun'un ölmesi üzerine de Konyalı İz-zeddin Ali'nin dul eşi Rum kökenli Kerra ya da Kira Hatun ile ev-lenir ve ondan da biri kız olmak üzere üç çocuğu dünyaya gelir.

Bahaeddin Veled, ailesi ve müritleri Karaman'da yedi yıl kaldıktan sonra 3 Mayıs 1228'de sultanın daveti üzerine ilim ve irfan merkezi Konya'ya gelmişlerdir. Konya o dönemde şiirin ve bilginin ilahı sayılan Alaeddin Keykubat'ın sultan olduğu Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkentiydi ve bizans ve Arap medeniyetlerinin bir buluşma noktasını oluşturuyordu. Alaeddin Keykubat, Sultan Veled'i Konya'nın girişinde engin bir hürmetle karşılamış, büyük bir mütavazılık örneği göstererek atının üzengisinden tutup sarayına kadar götürmüştü ve orada tüm devlet erkânının önünde onu tahtına oturtturarak tacını sunmuştur. Mevlana bunun üzerine, "Benim sultanlığım bu dünyaya ait değildir. Tahtınız ve tacınız sizin olsun. Ben dünya nimetlerinden çok Tanrı yolunda çalışmaya devam edeceğim" diyerek sultanın tacını kabul etmiştir.

Mevlana'nın ilk hocası babası Bahaeddin Veled'dir. İkinci olarak da babasının da müridi olan Seyyid Burhaneddin Tirmizi'den dersler almıştır. Seyyid Burhaneddin, Belh'te Sultan'ül Ulema Bahaeddin Veled'in müritidir ve Veled Belh'ten ayrıldıktan kısa bir süre sonra şeyhini aramak üzere Bağdat ve Şam'a uğrayıp Konya'ya gelmiştir. Ancak geldiğinde şeyhinin öldüğünü öğrenir. Babasının 24 Şubat 1231'de ölümü üzerine 24 yaşında dergâhın başına geçen Muhammet Celeleddin bir yandan müritlerini irşad ederken, bir yandan da cuma günleri Altun - Aba Medresesi Camii'nde cemaate dini, felsefi ve tasavvufi bilgiler vererek onların aydınlanmalarına hizmet etmeye başlar. Bu arada, genç Mevlana ile yakından ilgilenen Seyyid Burhaneddin onun eğitimi görevini de üstlenir. Mevlana, Seyyid Burhaneddin'in tavsiyesi üzerine din ve edebiyat ilimleri konusunda kendini geliştirmek üzere Konya'dan ayrılır. Bu yolculukta Kayseri'ye kadar kendisine Seyyid Burhaneddin de eşlik eder. Mevlana Halep'te bir süre kalarak çeşitli medreselerde öğrenim gördükten sonra Şam'a geçer ve burada öğrenimini tamamlar. Mevlana Şam'da Theredor adlı Hıristiyan bir öğrenci ve Muhiddin-i Arabi ile tanışır ve onlarla dini sohbetler yapar. Mevlana'nın Halep ve Şam'da yaklaşık yedi yıl kaldığı sanılmaktadır. Bu arada Arap dili ve ede-

biyatı, fıkıh, tefsir, hadis ve daha başka ilimler üzerine tahsilini tamamlayıp Kayseri'ye hocası Seyyid Burhaneddin'in yanına gelir. Hocası Seyyid Burhaneddin'in gözetimi altında manevi eğitimi Kayseri'de de sürdüren Mevlana, bir hücrede halvete girip kırk gün çile çıkardıktan sonra şeyhiyle birlikte Konya'ya gelir. Seyyid Burhaneddin, Mevlana'ya icazet verdikten sonra tekrar Kayseri'ye döner. Mevlana için Konya'nın önemi büyük olsa da doğduğu toprakları bir türlü unutamaz. Nitekim yazdığı bir beyitte bu özlemini şöyle dile getirir:

“Bir an olsun meclisimizi beze

Beze de gökyüzü gece yarısı güneşi apaçık görsün.

Beze de aşk ışığı Konya'dan başlasın

Bir anda Semerkant'a, Buhara'ya yayılsın”

Mevlana'nın hocası Seyyid Burhaneddin, Bağdat'ta iken tanıştığı, aynı zamanda orada bir zaviyesi de bulunan eski dostu Baba Zaman'a yazdığı mektupta o dönemdeki Mevlana'yı şöyle tasvir ediyor:“İmdi Konya'da bir âlim yaşar. İsmi belki duydunuz, belki de duymadınız. Adı Mevlana Celaleddin ise de çoğu kimse Rumi diye çağırır zatını. Ne bahtlıyım ki kendisini tanırdım. Tanımakla da kalmadım hocası oldum ve dahi babasının vefatından sonra mürşidi oldum ve ondan da yıllar sonra talebesi oldum. Ne talihliyim ki onunla diz dize ilim çalıştım. Evet ya habibi, senin anlayacağın talebemin talebesi oldum. Öyle marifetli, öyle mümtaz ve müstesnaydı ki, bir an geldi kendisine öğretecek bir şeyim kalmadı. Bu sefer ben ondan öğrenmeye başladım. Gelgelelim Rumi çok az insanda mevcut bir hünere sahiptir. Dinin dış kabuğunu aralayıp, özündeki evrensel ve ebedi cevheri çekip çıkarma becerisi. Rumi her ne kadar kâmil ve ilmine vakıf bir kimse olsa da, kimsenin çözemediği bir boşluk taşımakta içinde. Ne ailesinin ne de mürşitlerinin doldurabildiği bir boşluk bu. Birkaç kez bana içini döktüğünde kendisi de buna yakın bir

tespitte bulundu. Ona, “Şüphesiz ki hamlıktan uzak ve arınmışsın ama aşk odunda pişmedin. Kadehin ağzına dek bade ile dolsa da ruhuna öyle bir kapı açmalı ki dolan sular taşsın” dedim. “Ne yapmalı?” diye sual edince “Sana bir yoldaş gerek” dedim ve kendisine mümin müminin aynasıdır hadisini hatırlattım.

Bu dönem aynı zamanda Baycu Noyan komutasındaki Moğolların, daha doğrusu onların uç beyliği olan İlhanlıların 1234 yılında Erzurum yakınlarında cereyan eden Köseadağ Savaşı ile Alaeddin Keykubat’ın ölümü üzerine yerine geçen oğlu Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev’i mağlup ettikleri bir dönem olmuştur. Savaştan sonra Anadolu içlerine kadar ilerleyip Konya surlarına kadar dayanan İlhanlılar, Mevlana’nın araya girmesiyle Selçuklu Devleti’ni yıkmayıp haraca bağlamışlardır. Bu dönemde sadece Mevlana değil Hacı Bektaş-ı Veli, Ahmet Yesevi’nin müridi Ahi Evran ve Yunus Emre gibi Horasan Eren’leri olarak tanınan dervişler de Anadolu’ya gelerek Moğol saldırılarından kaçıp göçen ve bu nedenle de büyük bir manevi boşluk içine düşen her ırktan, cinsten, dinden, mezhepten ve etnik yapıdan insanları bir “aydınlanma çağı”nı başlatarak birbirlerine kaynaştırmışlardır.

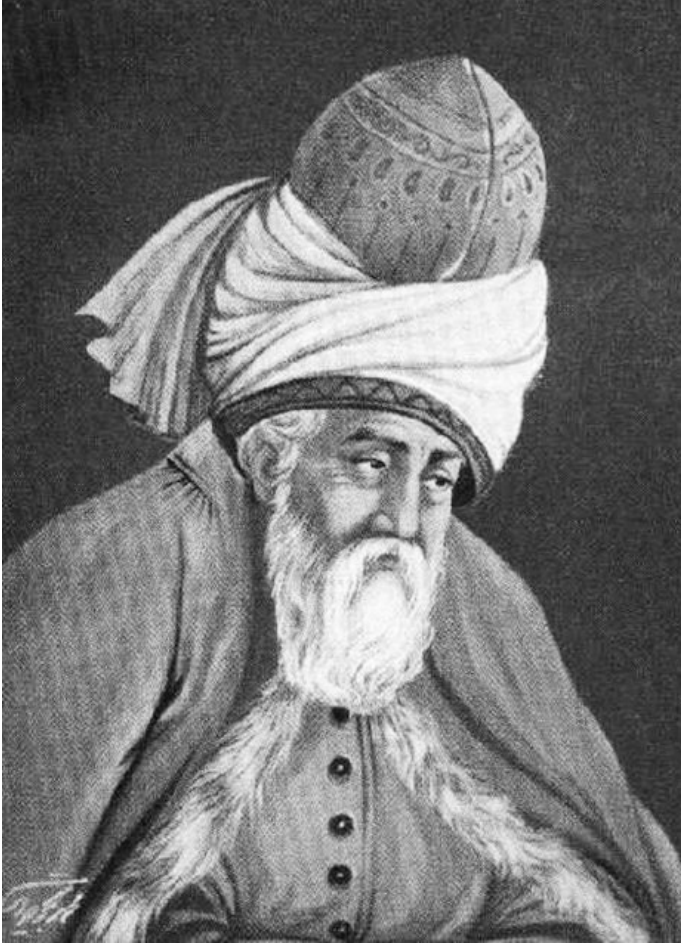
İşte böyle bir ortamda Mevlana da Konya’da aydınlatma görevi yapmaktaydı. Mevlana babası ölüp dergâhın başına geçtikten sonra hocası Seyyid Burhaneddin Kayseri’ye gitmiş ve yerine genç Mevlana’ya yoldaşlık edecek, içindeki boşluğu dolduracak bir dervişin Konya’ya gönderilmesi için Bağdat’ta zaviyesinin başında bulunan eski dostu Baba Zaman’a bir mektup yazmıştır. Baba Zaman bunun üzerine zaviyesindeki dervişleri toplayarak onlara şöyle seslenir. “Sizleri buraya neden topladığımı merak ediyorsunuzdur? Tahmin edeceğiniz üzere gelen ulakla ilgilidir. Mektubun kimden geldiğini sormayın. Uzak olmayan bir şehirde bir allame-i cihan yaşar. Kelamda ustadır, takva ve ibadette kâmil, ilim ve marifette mahirdir. Binlercesi sever ve sayar onu. Sözlerine rağbet eden çok, hayranları gani ganidir ama ilahi aşkta yok olmadığından benlik zannından tam olarak kurtulamamıştır. Sizi ve beni kat kat aşan sebeplerden ötürü zaviyemizden

birisinin gidip kendisine can yoldaşı olmasında fayda vardır. Bu zorlu bir manevi yolculuktur. Aranızdan bir gönüllü çıkar umuduyla topladım sizleri. Birinizi bu işe tayin edebilirdim, ama vazife olarak yapılabilecek bir iş değildir bu. Ancak aşk için ve aşk ile yapılabilir.”

Bunu duyunca dokuz derviş heyecanla ve sabırsızlıkla el kaldırır. Ancak Baba Zaman devam eder. “Karar vermeden önce bilmeniz gereken bir husus var. Bu seyahat engebeler, badireler, zahmetler ve tehlikelerle doludur. Hatta geri dönüş güvencesi bile yoktur.” Bunun üzerine biri hariç tüm eller aşağıya iner. Eli havada kalan kişi Tebrizli Şems’ten başkası değildir. Bir rivayette göre de Şemseddin Tebrizi daha önce Şam’da karşılaştığı ve rüyasında gördüğü Mevlana’ya mürid olmak için Konya’ya gelmiştir.

Şair, mutasavvıf ve İslam âlimi Şems-i Tebrizi 1185 yılında İran’ın Doğu Azerbaycan Bölgesi’ndeki Tebriz kentinde doğmuştur. Asıl adı Muhammet Şemseddin’dir. Ancak doğduğu yere izafeten Şems-i Tebrizi, çok gezip dolaştığı için Şems-i Perende ve olgun bir insan olduğundan da Kamil-i Tebrizi olarak anılmaktadır. Azeri Türklerinden olduğu için şiirlerini Mevlana’nın aksine hep Türkçe olarak yazmıştır. Arapça ve Farsça da bilen Şems ayrıca bu iki dilin edebiyatına da vakıftı. Şems simya, astronomi, mantık, felsefe ve din eğitimi de almıştı. Şems’in aklı, gönlü, gözü mistik bilgiye öylesine açtı ki öğrendikçe öğrenesi geliyordu. İlk müşidi Tebriz’de sepetçilikle uğraşan Ebu Bekr-i Zenbilbaf’dır. Belli bir müşide ya da zaviyeye bağlı olmayan, kendine özgü görüşleriyle ilahi aşkı bulmak için sürekli gezen Şems, Tebriz’den Semerkant’a oradan da Bağdat’a gelerek Baba Zaman zaviyesine mürit değil misafir olmuş ve yukarıda bahsedilen Seyit Burhaneddin’in Baba Zaman’a yazdığı mektup sonucu da Mevlana ile buluşmak üzere 1244 yılında Konya’ya gelerek Şekerciler Han’ına yerleşmiştir. Baba Zaman, Seyyid Burhaneddin’e yazdığı mektupta Şems’i şöyle anlatmaktadır. “Zaviyemde Şems-i Tebrizi adında kalender bir derviş vardı. Riyaziyattan ilahiyata, fıkıh-

tan kimyaya envai çeşit alanda bildiğim en zeki ve bilgili insandı. Ancak ilahi aşktan başka putlaştırdığımız her şeyi yıkmak istediğinden bazen okuma yazması yokmuş gibi davranır, kafaları karıştırırdı. Şems bu dünyadaki son vazifesinin bir münevveri kendi içindeki güneşle tanıştırap onu aydınlatmak olduğuna inanırdı. Ne bir mürşit ne bir müritti aradığı. Allah'tan tek isteği bir can yoldaşı, ruhdaşı. Bana bu âleme sıradan insanlar için değil, tek bir insan için geldiğini söyledi.”

MEVLANA - ŞEMS BULUŞMASI

MARECÜ'L BAHREYN

Selçuklu devletinin BaŐkenti Konya 1244 yılının Kasım ayının 30. gününü yaŐıyordu. Mevsim kış olmasına rağmen Konya o gün pırıl pırıldı. İkindiye doğru Mevlana Celaledin, Altun Aba Medresesi'nde dersini vermiş Alaeddin Tepesi'nin kuzeyinde yer alan Gevhertaş Medresesi'ndeki evine dönüyordu. İki mollanın çektiği bir katıra binmiŐ, baŐı önünde, tevazu ve hiçlik duygusundan iki büklüm, ağır aheste Şekerciler Hanı'nın önünden geçiyordu. Hanın tam önünde birdenbire iki çıplak kol bindiği katırın dizginlerine yapıŐtı. Mevlana katırın aniden silkinerek durması üzerine daldığı tefekkür âleminden sıyrılarak başını kaldırdı. Esmer, yanık yüzlü, hiç tanımadığı bir adam yolunu kesmiŐ, katırın dizginlerine sarılmıŐ, ateŐli, keskin bakıŐlarıyla Mevlana'yı süzüyordu. Mevlana irkildi. Bu saçlı sakalı birbirine karıŐık, yaŐı altmıŐın üzerindeki ihtiyar dervişin birer kıvılcım gibi ŐimŐeklenen bakışları altında ezilmiŐti. Ömründe böyle büyüleyici, keskin ve kararlı bakıŐlar altında hiç kalmamıŐtı. Yaşlı adamı ilk defa görüyordu! O anda bir kıvılcım çakararak ikisini de ateŐlemiŐ gibiydi. Kısa fakat korkunç sessizliği adamın tunç gibi tane tane sözleri dağıttı. Adam ciddi yüksek bir tonla soruyordu.

- Sen Belh'li Sultan'ül- Ulema oğlu Mevlana Celaledin'sin değil mi?

- Evet.

- Bir müŐkülüm var. Söyle bana; Hazreti Muhammed mi büyük, yoksa Beyazıt-ı Bestami mi? Ne dersin?

Beyazıt-ı Bestami, tasavvuf yolunda "Ben Allah'ım" diyecek kadar coŐkun ve cezbeli bir İslam mutasavvıfı idi. Mevlana böyle cadde ortasında etrafına toplanan halkın Şaşkın bakışları ara-

sında ansızın sorulan bu sualle tekrar irkildi. Sualin taşıdığı derin manayı hemen kavramış, adamın hiç de yabana atılacak bir kişi olmadığını anlamıştı. Cevap verdi.

- Bu nasıl sual? Elbette Hazreti Muhammed büyüktü.

Adamın bakışları tatlılaştı, dudaklarında bir tebessüm halesi dolaştı ve tekrar sordu.

- İyi ama Hazreti Muhammed “Yarabbi, seni tebci edirim. Biz seni layık olduğun veçhile bilemedik” buyurur. Hâlbuki Beyazıt-ı Bestami, “Ben kendimi tebci edirim. Benim sanım çok yücedir. Zira vücudumun her zerresinde Allah’tan başkası yok” demiştir. Buna ne buyrulur?

Mevlana sualin bu mecraya döküleceğini önceden anlamıştı. Hemen cevap verdi.

- Çünkü Hazreti Muhammed mana âleminde her an sayısız makamlar aşıyor, her makam ve mertebeye varışında evvelki bilgi ve anlayışından istiğfar ediyordu. Böylece Peygamber hiçbir makamda ve hükümde kalmadan ebediyen tenzih edilmesi gereken rabbi, onu bütün tecelli cilveleri içinde dahi tecrit ve tenzih edebilmesinin mukavemetine malik bulunuyordu. Beyazıt-ı Bestami ise ulaşabildiği ilk makamın sarhoşluğuna kapıldı ve kendisinden geçti. O makamda kaldı ve o sözü söyledi.

Adam, cevabın azameti ve ağırlığı karşısında sendeledi ve Allah diye bir çığlık atarak yere düştü. Mevlana da heyecanlanmıştı. Katırından inerek dervişi kucakladı ve kaldırdı. O anda sanki iki umman birbirine karıştırmıştı. Kuran-ı Kerim’in Rahman Suresi’nin 19. ayetinde buyrulan Marecü’l Bahreyn yani iki denizin buluşması burada tecelli etmişti sanki. Birbirlerini ezelden tanıyan iki dost gibi kucaklaştılar. Mevlana dervişi buyur etti. Birlikte Mevlana’nın ev olarak da kullandığı medreseye doğru yürümeye başladılar. Bu durumu seyreden öğrenciler, toplanan halk şaşırıp kalmış, olup bitenlere bir mana verememişlerdi. Birlikte yürüyüp giden bu iki adamın arkasından bakakaldılar. Kimdi bu adam? Mevlana’nın hem de cadde ortasında yolunu

kesen, sorduğu bir çift suale aldığı cevap karşısında kendinden geçen derviş kılıklı bu esrarengiz ihtiyar kim olabilirdi? Bu zat Tebriz’li Muhammet Şemsettin’den başkası değildi. Kimi kaynaklar Mevlana’nın bu karşılaşmadan önce de eğitim için geldiği Şam’da Şems ile karşı karşıya geldiğini, vaazını dinleyen Şems’in “Ey dünya sarrafı beni bul” demesine karşın Mevlana’nın “daha zamanı değil” diyerek bu isteği reddettiğini ileri sürmektedirler. Konya’da buluştukları yıl Mevlana 38, Şems ise 60 yaşında idi.

Mevlana ve Şems birbirlerine kavuştuktan sonra Gevhertaş Medresesi’nde bir odaya girerler ve kimilerine göre 40 gün, bir rivayete göre de üç ay hiç çıkmadan orada kalırlar. Bu arada Mevlana vaazlarını, derslerini ve kitaplarını unutmüş kendisini tümüyle can dostu Şems’e adamıştır. Onunla ilgili bir de şiir yazar. “Güneşim, ayım geldi / Gözüm, kulağım geldi / O altın madenim geldi / Başımın sarhoşluğu geldi / Gözümün nuru geldi / Bir dileğim olmuşa işte o dileğim geldi / Dün gece mumla aradığım dost bugün bir gül demeti gibi yoluma çıkageldi.”

Mevlana her ne kadar irşat işlerini bırakmışsa da bir yandan bol bol kitap okuyor bir yandan da Şems ile buluşmalarında ayrı dünyalara yol alıyordu. Artık maddi âlemden manevi âlemlere dalıyor, kalıplaşmış dini bilgiler yerine ruhunun derinliklerinde yer alan yeni duygular ortaya çıkararak şiirler, deyişler söylüyordu.

Mevlana, Şems’e büyük bir aşk ile gönülden bağlanmış ve onun büyüklüğünü kabul etmiş olsa da Şems o özgür yaşam tarzı, fikri yapısı ve hiçbir dervişin güdümüne girmeme anlayışıyla hâlâ Mevlana’ya karşı mesafeli davranıyor ona bağlanmak istemiyordu. En büyük çekincesi de Mevlana’nın kendinden önceki mutasavvıfların yazdığı kitapları okuması ve o kitaplardan esinlenerek ortaya çıkardığı fikirleri halka yaymasıydı. Oysa Şems, Mevlana’nın artık iyice kemale erdiğini, belli bir ruh doygunluğuna ulaştığını, bu nedenle de kitaplarla değil kendi özgün görüşleriyle konuşması gerektiğini belirtiyor ve kendisini okumaması için uyarıyordu. Hatta babası Sultan Veled’in *Maarif* adlı

kitabını bile okumasını istemiyordu. Bir gün yine Mevlana'yı kitalara gömülmüş halde görünce kendisini denemek üzere bir işe kalkıştı ve ona "Ne zamana kadar başkalarının kitaplarını okuyacaksın Muhammed Celaleddin" diye çıkıştı. Ve "Nereye kadar başkalarının sözlerinde arayacaksın kendi sırrını? Baban gibi ulemaların da olsa, sözü kuyumcu gibi dokuyan şairlerin de olsa, ruhun buzdan ince tabakası üzerine kelamdan binalar kurran âlimlerin de olsa, bırak eski sözler eskide kalsın. Sen kendi sırrını kendi sözlerinin içinde bulabilirsin ancak" diye ekledi. Mevlana'nın "Fakat" diye kısa cevap vermesinin ardından "Fakat ile olmaz Celaleddin, duraksamayla, beklemekle, ayak sürümeyle olmaz. Beklenecek vakit değildir. Gece aralanmış, gün ışıkmış, yol görünmüştür. Ya şimdi geçilecek ya da hiçbir zaman" dedi ve tüm kitapları odada bulunan havuza attı.

ÜÇ DİLEK

Geri kalanını Şems'in ağzından dinleyelim. "Kalk" diye buyurdum. "Yekin hele, miskinlik sırası değil şimdi. Üç dileğim var senden. Mademki konuğumun senin, yerine getirmelisin dileklerimi." Silkinip kalktı hemen oturduğu minderden. Avludaki oğlu Alaeddin gibi baş eğdi, el bağladı. Sevinçle ışıldayan iki kandil alevine benzeyen gözlerini yüzüme dikti. "Konuğum değilsin sen" dedi titreyen bir sesle. "Bu ev, bu medrese senin. Eğer bir konuk varsa senin cennetinde işte o benim. Buyur dünya sarrafı, senin buyruğun benim zevkimdir." Onun kalktığı mindere oturdum. Kekliği avlamak için tuzağını kuran bir avcı kurnazlığıyla sakalımı sıvazlayarak, "Bilirsin günler oldu Konya'ya geleli. Her er kişinin ihtiyaçları vardır. Hülasa bana bir kadın gerek Muhammet Celaleddin. Öyle sıradan değil güzel bir kadın. Bana böyle bir kadın bulabilir misin?" Bir an gölgelenmedi yüzü, bir an duraksamadı, bir an düşünmedi. Sadece aynı cümleyi tekrarlamakla yetindi. "Senin buyruğun benim zevkimdir." Başka bir kelime söylemeden çıktı gitti hücreden. Sevinçle bakakaldım ardından. Ama acele karar verme demişti ilk şeyhim Ebu Bekir-i Tebrizi Sellebaf. "Mürit seçerken de, mürşit seçerken de bekle. Çünkü güneşin vakti ayrıdır, ayın vakti ayrı, dünyanın vakti ayrı. Karar vakti gelene kadar bekle." Sevincimi kuşkunun derin kabrine gömdüm ve bekledim. Çok sürmedi, Celaleddin'in eliyle açıldı hücrenin kemerli ahşap kapısı. Öteki eli başka bir eli tutuyordu, içeri girince gördüm. Yanında Konya'nın en güzel kadını eşi Kira Hatun duruyordu. Sadakat buydu işte, inanmak buydu, teslimiyet buydu, kendinden geçmek buydu. Celaleddin'in boynuna sarılmak için zor tuttum kendimi. Ama güneşin vakti ayrıydı, ayın vakti ayrı, dünyanın vakti ayrı. Kuşkunun karanlığı yüreğimden silininceye kadar beklemeliydim.

Kaşlarımı yıktım. “Kira Hatun benim can kız kardeşimdir, bu olmaz” dedim. Saygıyla karısının önünde eğildim. “Sen çıkabilirsin Kira Hatun” dedim. Celaledin’e döndüm yeniden. “İkinci isteğime gelelim. Bana hizmet edecek güzel bir erkek çocuk getir. Öyle ki beni üzmesin, bir dediğimi iki ettirmesin. Dileğimi anlasın, hemen yerine getirsin.” Yine gölgelenmedi yüzü, bir an duraksamadı, bir an düşünmedi. Aynı cümleyi tekrarlamakla yetindi sadece. “Senin buyruğun benim zevkimdir.” Ardından yekini çıkıttı hücreden. Artık kuşku duymak için bir neden yok diye seslense de yüreğim, aklım engel oldu onun isteğine. Daha açılan kapı kapanmadan Celaledin yeniden girdi içeriye. Yanında güzelliği ancak Yusuf Peygamber ile kıyaslanabilecek büyük oğlu Sultan Veled ile. Daha ben ağzımı açmadan, “Umarım bu çocuk senin hizmetine ve ayakkabılarını çevirmeye değer bir kul olur.” Çığlıklar atıp avaz avaz Celaledin’in elini öpmek için zor tuttum kendimi. Çünkü güneşin vakti ayrıydı, ayın vakti ayrı, dünyanın vakti ayrı. Kuşkunun gölgesi kalkıncaya kadar umudumun üzerinden beklemeliydim. Suratımı astım, “Sultan Veled benim oğlumdur, benim hizmetimi göremez, gönder delikanlıyı gitsin” dedim. Ne olup bittiğini anlayamayan Sultan Veled, şaşkın bakakaldı yüzüme. Celaledin başıyla çıkmasını işaret edince de arkasını dönmeden geri geri yürüyerek çıktı hücreden. Ben de kaçırmadan gözlerimi üçüncü dileğimi söyledim Celaledin’e. “Susadım. Konya’nın suyu kesmiyor susuzluğumu. Hararetim sonsuz, şarap istiyorum, onsuz yapamam ben. Yahudi Mahallesine git, bana şarap getir.” Yeter artık demedi Celalettin. Ben bu şehrin en tanınmış ulemasıyım, ne demek Yahudi mahallesinden şarap almak demedi. Sanki ben onun süt isteyen yavrusuyumşum o da müşfik bir annemiş gibi sevgiyle gülümsedi. “Hemen getiriyorum şeyhim, senin buyruğun benim zevkimdir” dedi. Az kalsın kendimi tutamayacak, “Dur Allah’ın gizli dostu, dur iki âlemin sarrafı, asıl sen benim şeyhim, asıl sen benim pirimsin” diye haykıracaktım, ama nefesine yenilen iblise de yenilirdi. Kendimi tuttum ve bekledim. Bu kez bekleyişim uzun sürdü biraz. Gün devrildi, ufukta karanlık belirdi. Yoksa Celaledin utanmış

mydı? Bir an Celaledin'in inanç içindeki ışıklı yüzü göründü. Elinde şarap dolu bir testi tutuyordu. "Geciktim, kusura bakma. Şarabın en iyisini, en lezzetlisini bulmaya çalıştım. Şeyhimin diline, dudaklarına, dişine dokunmaya layık olanını." Artık tutamadım kendimi. Güneşin vakti tamamdı, ayın vakti tamam, dünyanın vakti tamam. Asıl şeyh sensin, diyerek ayaklarına kapandım. Asıl tanrı dostu sensin, ne olur beni müritliğe kabul et. Hemen o da yere kapandı. Ellerimi tuttu ve öptü. Yanaklarımdan yaşlar yuvarlanıyordu. Yanaklarımdaki yaşları öptü ve sonra ayağa kaldırdı beni.

Şeyh inanan değil inandırandır.

Şeyh anlatan değil gösterendir.

Şeyh öğretene değil perdeyi kaldırandır.

Sen bana bendeki beni gösterdin.

Sen benim gözümün önündeki perdeyi kaldırdın.

Şeyh sensin, pir sensin, hakiki dost sensin, hakikat sen.

Mevlana'nın, Şems ile tanıştıktan sonra medreseden çıkması, camiye gitmemesi, ders ve vaaz gibi irşat işlerini bırakması, tüm benliğini Şems'e adaması, müritlerini hem üzüyor hem de kızdırıyordu. Sadece müritleri değil yakın çevresi, özellikle de oğullarından Alaeddin bu duruma çok içerliyor, Şems'i bir büyücü olarak niteleyip babasını hak yolundan ayırmakla suçluyordu. Bu durum karşısında Mevlana'ya zarar verdiğini, onun halk nazarındaki itibarını zedelediğini düşünen Şems, verdiği ani bir kararla ve hiç kimseye haber bile vermeden 1246 yılında Şam'a gider. Dostunun ortadan kaybolmasına çok üzülen Mevlana yemeden içmeden kesilir, derslerini, vaazlarını ve ibadetlerini bir tarafa bırakıp hücresinde inzivaya çekilir. Babalarının günden güne eridiğini gören oğulları Sultan Veled ve Alaeddin de bu ayrılığa neden oldukları için kendilerini suçlarlar. Aynı şekilde Şam'da Mevlana'dan ayrı ve tek başına yaşamakta olan Şems de ayrılık ateşiyle yanıp tutuşmaktadır. O da manevi dün-

yayla olan tüm ilişkilerini kopartmış ve ayrılık acısını unutmak için yeni tanıştığı dostlarıyla sohbet ederek, oyunlar oynayarak vakit geçirmektedir. Günlerden bir gün, Mevlana'ya mektup yazarak duyduğu bu derin acıyı dile getirir. Mektubu okuyunca çok sevinen Mevlana, dostunu Konya'ya geri getirmesi için oğlu Sultan Veled'i Şam'a gönderir. Sultan Veled, Şam'da Şems'i bulur ve 1247 yılında Konya'ya getirir. Merc-ül Bahreyn yani iki denizin buluşması ikinci kez gerçekleşmektedir. Her ikisini de çok memnun eden bu buluşmadan sonra Mevlana ve Şems tekrar eski muhabbetlerine kaldıkları yerden devam ederler.

HAKK'TAN ALINAN HALKA - SEMA

Mevlana ve Şems bir gün yine tefekkür ederken Şems Mevlana'ya "Yaptığımız işler, verdiğimiz vaazlar, dersler kuru kuruya olunca insanların ilgisini fazla çekmiyor, olaya mistik bir hava, bir hareket, bir müzik katmalıyız" der ve ayağa kalkarak sağ elini göğe, sol elini de yere çevirerek dönmeye başlar. Mevlana bu davranışın nedenini sorunca da "Bu olaya sema denir. Bir yandan ilahi aşkın etrafında pervaneler gibi dönerken, bir yandan da sağ elimizle haktan aldığımızı sol elimizle halka dağıtıyoruz" diye açıklamada bulunur. Bir başka sefer de "Gökten ne aldysak toprağa, haktan ne aldysak halka verdik. Her birimiz âşıkla maşuk arasında ağ olduk" diye buyurur. Sema insanı Vecd'e götüren, inançlara göre Vecd hali de insanı tanrıya yakınlaştıran vuslatın tek yoludur. Sema aslında Mevlana'nın ya da Şems'in bir buluşu değildir. Sema tüm dinlerin, özellikle de yeryüzü ve tohum kavramına bağlı dinlerin sahip olduğu bir gelenektir.

Aradan aylar geçer ve bir gün Mevlana ile Şems başta Sultanın, üst düzey yöneticilerin, müritlerin, talebelerin ve halkın katılacağı bir sema ayini düzenlemeye karar verirler ve bu düşüncelerini yakın çevreleriyle de paylaşırlar. En başta Mevlana'ya karısı karşı çıkar ve ona, "Mevlana, sen zenne değil, müzisyen değil, saygın bir âlimsin. İnsanlar senin hakkında ne düşünür? Hiç mi itibarını gözetmiyorsun? Kendini düşünmüyorsan aileni düşün." der. Bunun üzerine Mevlana "Sen merak etme Kira, Şems ile bu meseleyi uzun süredir düşünüyoruz. Dönen dervişlerin raksını icra edeceğiz. Adı semadır. İlahi aşkı arzulayan herkes davetlimizdir." diye söylenir.

Ayin günü gelip çatmış, meydanda büyük bir kalabalık top-

lanmıştır. Bunlar arasında başta Sultan Keyhüsrev, danışmanları, üst düzey yöneticiler olmak üzere her meslekten, dinden, mezhepten, etnik yapıdan insanlar bulunmaktaydı. Herkes meraklı gözlerle yapılacak gösteriyi bekliyordu. Birden kulaklara insanı kendinden geçiren, can veren neyin iç çekici nağmeleri doldu. Sonra ansızın Mevlana ortaya çıktı. Dikkatli adımlarla yaklaştı, ellerini önünde kavuşturup usulca eğildi, Sultanı ve meydanda toplanan halkı selamladı. Onun peşi sıra hepsi de Mevlana'nın eski müridi olan altı derviş sikkeler, tennureler ve destegüller kuşanmış olarak meydana geldiler. Ellerini göğüslerinde kavuşturup destur almak için Mevlana'nın önünde eğildiler. Üç kere meydanı devrettiler. Yeniden yükselen müzikle birlikte dervişler tek tek dönmeye başladılar. Önce ağır ağırdı dönüşleri. Döndükçe hızlandılar, hızlandıkça nilüfer çiçeği gibi açıldı etekleri. Dervişler aralarında dört selam edip döndü. Devran sanki sonsuza dek sürdü. Sonra musiki kuvvetlendi, bir perde arkasında çalınan rebabın sesi kudüme, kudümün sesi neye karıştı. İşte tam o esnada taşkın bir su gibi akarak Şems-i Tebrizi ortaya çıktı. Diğerlerinden daha koyu renk bir tennure giymişti. Boyu her zamankinden uzun, bedeni daha bir ince görünüyordu. Kollarını sağ el yukarı, sol el aşağı bakacak şekilde açmıştı. Şems görünmeyen bir girdaba yakalanmış gibi delice dönerken Mevlana bir çınar gibi dimdik ayakta duruyor, dudakları daimi bir duada kıpırdanıyordu. Muazzam bir ahenk vardı aralarında. O vaziyette uzun süre döndüler. En nihayetinde musiki yavaşladı, dervişler bir bir dönmeye son verip içlerine kapandılar. Zarif hareketlerle ellerini çaprazlama kavuşturup meydandaki herkesi selamladılar. Suskunluğu Mevlana bozdu ve halka "Dostlar bu seyrettiğiniz ayinin adı semadır. Bugünden itibaren her asırda dervişler semaya duracak, bir elleri göğe işaret ederken, öteki elleri yere dönecek ki Hakk'tan aldığımız her aşk zerresini halka taksim edelim" dedi.

Mevlana Şems ile karşılaşmadan önce önemli bir mutasavvıftı. Namaz kılar, oruç tutar, camide vaaz, medresede ders verirdi. Ama Şems ile karşılaştıktan sonra bunları bıraktı. Şiir okuma-

ya, aşktan bahsetmeye, şehir halkının duymaya alışık olmadığı türden konuları dile getirmeye başladı. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, bir de Şems'i her fırsatta ve her yerde övmeye, herkesin içinde göklere çıkarmaya kalkışıyordu. Bu durum halkın Şems'i kıskanmasına ve kendisine karşı cephe almasına yol açtı. Hatta cephe alanlar arasında babasını kıskanan Alaeddin'in de olduğu rivayet edilir. Bu olumsuz gelişmeler karşısında Şems'in etrafındakiilere "bu kez öyle kaybolacağım ki izimi kimse bulamayacak" dediği söylenir. Bir rivayete göre Şems 1247'de Konya'dan ayrıldıktan sonra şimdiki İran Azerbaycanı'nın Hoy şehrine gitmiş ve orada vefat etmiştir. Hatta Konya dışında Hoy'da da Şems'in olduğu iddia edilen ikinci bir türbe bile bulunmaktadır. Bir başka rivayete göre de Şems Mevlana ile odada otururken Alaeddin tarafından dışarı çağrılır. Dışarıda bekleyen Alaeddin'in adamları bıçak darbeleriyle Şems'i öldürüp kör bir kuyuya atarlar. Suikast sonrasında Alaeddin'in, Şems'in cesedini kuyudan çıkararak Mevlana Türbesi yakınındaki bir mezara gömdürdüğü söylenir. Bir başka iddiaya göre de, Şems'in ilk yaralandığı sırada attığı naradan dolayı kendilerinden geçen yedi kişilik suikastçı grup kendine geldiğinde olay yerinde birkaç damla kandan başka bir şey göremezler. Sonuç da Şems'in ölümü bir muamma olarak kalmıştır. Hatta Şems'in ölmediğine inanan Mevlana birkaç kez Şam'a gidip onu aramıştır. Şems'in kaybolması üzerine Mevlan şu dizeler yazar.

"Beden bakımından ondan ayırırım ama ikimiz de bedensiz ve cansız birer ruhuz / Ey arayan bizi / İster onu gör, ister beni / Çünkü ben oyum, O da ben"

Şems sonrası dönemde Mevlana oğlu Sultan Veled'den Selahattin-i Zerkubi'ye tabi olmalarını isteyerek kendisinin artık şeyhlik makamında bulunmak düşüncesini taşımadığını söyler. Konya halkından olup kuyumculukla uğraşan Selahaddin ilk önce Seyit Burhanettin'in müridi olmuş, sonraları Mevlana ile dostluk kurarak Şems ile aralarında geçen sohbetlerde yer almıştır.

Şems'in ortadan kaybolmasının ardından Mevlana bu kez Selahaddin ile bir araya gelmeye başlar. Mevlana'nın ilmi bakımından herhangi bir birikimi olmayan Selahaddin ile sık sık bir araya gelmesi ve yakın dostluğu kimi müritlerinin dikkatini ve öfkesini çeker. Bu arada Mevlana oğlu Veled'i Selahattin'in kızı ile evlendirerek arabalık bağlarını pekiştirir. Mevlana'nın Selahaddin'e olan sevgi ve bağlılığı o derecedir ki *Divan-ı Kebir*'de Şems'ten sonra en çok onun adı geçer. Selahaddin sakin, imanlı ve ibadetlerinde samimi bir kişidir. Şems'ten sonra Mevlana'nın ruhunda kopan fırtınaların dinmesine ve kalbinin yangından kurtulup huzur iklimine ermesinde Selahaddin'in payı büyüktür.

On yıl kadar süren bu dostluk ve yakınlığın ardından Mevlana'nın halifesi Selahattin-i Zerkubi uzun süren bir hastalığın ardından vefat eder. Bundan sonra Mevlana kendisine genç bir dost bulur. Bu dost *Mesnevi*'nin kaleme alınmasında büyük payı bulunan Hüsameddin Çelebi'dir. İran Azerbaycanı'ndaki Urumiye'den Konya'ya göçen bir Türk ailenin çocuğu olan Çelebi, Konya'da doğmuştur. Kendisine ahilik teşkilatına bağlılığından dolayı İbn-i Ahi Türk yani Ahi Türk Oğlu adı da verilmiştir. Mevlana, Hüsameddin Çelebi'yi Selahaddin'den sonra kendisine halife olarak tayin eder. Hüsameddin Çelebi'nin hilafet dönemi on beş yıl kadar sürmüştür, bu sürede Mevlana ve çevresi huzurlu bir dönem geçirmiştir.

Sonunda Mevlana için gerçek yurda dönüş zamanı gelmiştir. Bir gün Mevlana'nın hastalığı duyulur ve Konya halkı onu ziyarete koşar. Uygulanan tedavilerden sonuç alınmaz. Artık sevgiliye kavuşma zamanı gelmiştir. Mevlana'nın kendi deyişiyile Şeb-i Arus yani düğün gecesi ya da vuslat gelir çatar ve 17 Aralık 1273'de arkasında binlerce mürit ve asırlar boyu devam edecek bir öğretiyi bırakarak ilahi aşkına kavuşur. Mevlana ölmeden önce insanlığa dindarlığı öğütleyen geleneksel bir vaaz formatında vasiyetname hazırlamıştır. Bu vasiyetnamede Mevlana yemeyi, uyumayı ve konuşmayı ölçülü olarak yapmayı, fiziksel arzulara sırtını dönmeyi, erdemli olanın yanında olup akılsızdan uzak

durmayı ve insanlığın yararına çalışmayı öğütler. Bu vasiyetname sonradan bir kitap haline dönüştürülmüştür. Mevlana'nın naaşı babası Sultan Veled'in de bulunduğu türbeye kaldırılır. Halk arasındaki bir rivayete göre Mevlana'nın sandukası gelince Sultan Veled'in sandukası saygıdan ötürü ayağa kalkmıştır. Oysa işin aslı öyle değildir. Mevlana sağken her geldiğinde saygı gereği ayağa kalkan babasına vefasını göstermek amacıyla öldüğünde sandukasının dik tutulmasını emretmiştir.

Mevlana'nın ölümünden sonra oğlu Sultan Veled babasının öğretileri doğrultusunda Mevlevilik tarikatını kurmuş ve kısa zamanda geniş bir coğrafi alana yayılan Mevlevilik başta Türkiye olmak üzere Balkanlar, Suriye, İran, Pakistan, Afganistan, Hindistan gibi ülkelere yayılarak bugüne kadar varlığını sürdürmüştür. Mevlana'nın 25.673 beyitinin yer aldığı *Mesnevi*, 2073 gazel ve 1791 rubaisinin yer aldığı *Divan-ı Kebir*, "ne varsa onun içinde var" anlamına gelen *Fih- i Mafih*, yedi öğüdünü içeren *Mecalis-i Seb'a* ve mektuplarının derlendiği *Mektubat* adlı eserleri bulunmaktadır.

USTALIK ESERİ - MESNEVİ

Mevlana'nın Kuran-ı Kerim'den aldığı ilhamla şiir tarzında yazdığı Mesnevi Konya'daki 1278 tarihli eski nüshasına göre 25.673 beyitten oluşmuştur. Klasik Doğu edebiyatının en güzel, en edebi ve tasavvufi eserlerinden birisi olarak kabul edilen *Mesnevi*, Defter adı verilen altı büyük ciltten oluşur. *Mesnevi*'nin temel kaynağı Kuran-ı Kerim'dir. *Mesnevi*'de Kuran ayetlerine 2.200 atıf yapılmış ve 6.000 satır ise Kuran'dan olduğu gibi alınmıştır. Zaten Mevlana, "Ben sağ olduğum sürece Kuran'ın bendesiyim, Hazreti Muhammed'in bendesiyim" diyerek Yüce Kitap'a ve Yüce Peygamber'e olan bağlılığını ortaya koymuştur. Yazımına tam olarak hangi tarihte başladığı bilinmemekle beraber ikinci deftere başlanacağı sırada Hüsameddin Çelebi'nin eşinin ölümü üzerine bir süre ara verildiği ve *Mesnevi*'nin yazımına Mayıs 1264'ten itibaren tekrar başladığı anlaşılmaktadır.

Mesnevi, Mevlana'nın adını doğuda ve batıda duyurduğu bir eserdir. Mevlana *Mesnevi*'yi yazarken, müritlerini aydınlatmayı ve onlara doğru yolu göstermeyi amaçlamıştır. Oysa onun asıl muhteşem eseri Şems'e adanmış olan divanıdır. Mevlana, dörtlüklerden oluşan divanında ruhunun en derin çöşku ve titreşimlerini ifade eder. Divanın bir bölümü en ince ve kavranılması güç tasavvuf fikirlerini içerir. Fakat daha büyük bir bölümünde, tanrısal ve platonik bir anlayışla yüce güzelliğe ulaşan aşka dair şiirler mevcuttur. Aşk manevi yaşamın ve İlahi Yüceliğe varmanın nihai bir amacıdır.

Mesnevi'deki ifadelerden ve kimi kaynak bilgilerinden anlaşıldığı üzere bu muhteşem eser, Mevlana tarafından günün her hangi bir saatinde, sema esnasında, sohbet sırasında, yemek yerken,

çarşıda, bağda, bahçede gezerken hatta hamamdayken irticalen söylenmiş ve Hüsamettin Çelebi tarafından yazıya dökülmüştür. Buna göre *Mesnevi'*nin söylenip yazdırılması Mevlana'nın hayatının son 10-15 yılına denk gelmektedir. Bir rivayete göre Şems-i Tebrizi ve Kuyumcu Selahattin'in ölümünden sonra Mevlana'nın en yakın dostu ve halefi olan Hüsameddin Çelebi, divanındaki şiirlerin bir hayli çoğaldığını söyleyerek Mevlana'dan bir kitap yazmasını ister. Mevlana hemen o anda sarığından *Mesnevi'*nin ilk on beyitinin yer aldığı bir kâğıt çıkararak Hüsameddin Çelebi'ye uzatır. Böylece o tarihten itibaren *Mesnevi'*nin yazımına başlanmıştır. Kâğıtta yer alan ilk on beyit şunlardır:

Dinle, bu ney nasıl şikâyet ederken ayrılıkları anlatıyor.

*Diyor ki, beni kamışlıktan kestiler,
keseli feryadımdan erkek kadın ağlayıp inledi.*

*Özlem derdini anlatabilmem için
ayrılıktan dilim dilim olmuş bir yürek isterim.*

Kendi aslından uzak olan herkes, yine kavuşma zamanını arar.

*Ben her toplulukta inleyip sızladım, bedbahtlara da eş oldum,
bahtiyarlara da.*

*Herkes kendi zannınca yar oldu bana,
ama kimse içimdeki sırları aramadı.*

*Benim sırrım iniltimden uzak değil,
ama gözde ve kulakta o ışıltı yok.*

*Beden candan, can bedenden gizli değil,
ama canı görmeye kimsenin izni yok.*

Ateştir be neyin sesi, yel değil. Kimde bu ateş yoksa yok olsun o.

Aşkın ateşidir neye düşen, aşkın coşkusudur şaraba düşen.

Mesnevi Anadolu'da 15. yüzyıldan itibaren açıklanmaya ve yorumlanmaya başlamıştır. *Mesnevi* kendisine gelinceye kadar bir yazın türü olarak bilinirken, Mevlana ile birlikte özel bir isim de dönüşmüştür. Mevlana *Mesnevi'*nin önsözüne şu cümle-

lerle başlar: “Bu Mesnevi kitabıdır. O, gerçeğe ulaşma ve kesin bilgi sınırlarını açmada dinin asıllarının asıllarının asıllarıdır. O, Allah’ın en büyük fıkhı, Allah’ın en aydınlık yolu, Allah’ın en açık delilidir. Işığının örneği, içinde kandil bulunan bir kandillığe benzer. Sabahın aydınlığından daha parlak bir parlamayla ışıldar. O, pınarları ve dalları bulunan gönül cennetleridir. Gerçekten de o gönüllere şifa, hüznünlere ciladır.”

Mesnevi her ne kadar Mevlana’yı doğuda ve Batıda tanıtan bir eser olmuşsa da onun asıl şahası *Divan-ı Kebir*’idir. Mevlana bu eserinde özellikle Şems’e olan aşkını betimleyen deyişlere ve rubailere yer vermiştir. Kitabımızın geri kalan bölümünde *Divan-ı Kebir*’den alıntılara yer verilmiştir.

Ö Ğ Ü T V E R E N Ş İ İ R L E R İ

Her gün bir yerden göçmek ne iyi.
Her gün bir yere konmak ne güzel.
Bulanmadan donmadan akmak ne hoş.
Dün ile beraber gitti düne dair ne varsa cancağızım,
Bugün yeni şeyler söylemek lazım.

Üç sözden fazla değil tüm ömrüm.
Hamdım, piştim, yandım.

Susunluğum asaletimdir.
Lakin her lafa verilecek bir cevabım vardır.
Ama önce lafa bakarım söz mü diye.
Sonra söyleyene bakarım adam mı diye.

Yüzde ısrar etme doksan da olur.
İnsan dediğinde noksan da olur.
Sakın böbürlenme elde neler var.
Tek ben varım deme yoksan da olur.
Hatasız dost arayan dosttan da olur.

İnsanlar başaklara benzer.
İçleri boş iken başları havadadır,
Doldukça eğilirler.

Aldırma söylenenlere, varsın herkes seni bir ot sansın.
Sen gül ol da, uğruna ötmeyen bülbül utansın.

Sen verdikçe dost görünen çok olur.
Bir de iste hepsi birden yok olur.
En güzeli sen kendine yetmeyi öğren.
O zaman tüm dünya malına gözün tok olur.

O dağa bir kuş kondu sonra da uçtu gitti.
Bak gör o dağda ne bir fazlalık var ne de bir eksiklik.

Ne insanlar gördüm üstlerinde elbise yoktu.
Ne elbiseler gördüm içlerinde insan yoktu.

Sevgide güneş gibi ol,
Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol,
Hataları örtmede gece gibi ol,
Tevazuda toprak gibi ol,
Öfkede ölü gibi ol.
Her ne olursan ol,
Ya olduğun gibi görün,
Ya da görüldüğün gibi ol.

Üzülme Can.
Doğruysan zarar gördüm deme.
Bil ki iyiler mutlaka kazanır.

Güneş herkesin üzerine eşit doğar,
Ama gül başka, leş başka kokar.

Ey kardeşim,
Sen fikirden ve düşünceden ibaretsin.
Senin varlığın bunlardandır.
Geri kalan sinir ve kemiktir ki,
Onlar hayvanlarda da vardır.

Üzülme der Mevlana.
İstedğin bir şey olmuyorsa.
Ya daha iyisi olacağı için,
Ya da gerçekten olmaması için olmuyordur.
Ve devam eder.
Kaybettiğin her şey bir gün başka bir surette
Sana geri döner.

Bildiklerini anlat ama akıl vermeye kalkma.
Anlatılanları dinle ama hepsini doğru sanma.
Sessiz kalman bir şey bilmediğin anlamına gelmez.
Çok konuşmak da çok şey bildiğini göstermez.

Ayağına batan dikenler,
Aradığın gülün habercisidir.

Herkesi kendine ait gör.
Her kim olursa olsun bir insanı
Küçümsemek akılsızlıktır.
Çok büyük görmek de korkaklıktır.
Cesaret akıldan gelirse cesarettir,
Bilgisizlikten geliyorsa cehalettir.

Hadi, şimdi su olduğunu düşün ve
Kendini su gibi hisset.
Su gibi özel, su gibi güzel, su gibi berrak,
Su gibi yararlı, su gibi hayat kaynağı ve
Su gibi bitmez tükenmez olduğunu hatırla.
Ama yine de su gibi küçük.
Bir bardağın içine sığdır ki kendini,
Girebilmeyi öğren insanların damarlarına.
Hayat ver, vazgeçilmez ol.

Küsmek ve darılmak için bahaneler aramak yerine,
Sevmek ve sevilme için çareler arayın.

Yarın yaparım, yarın yaparım deme.
Bugün de dünün yarını.
Ne yapabildin?

Çoban ile bile sohbet et.
Hiçbir şey bilmiyorsa bile,
Senden iyi koyun gütmesini biliyordur.

Çalınan her kapı açılıyadı,
Ümidin, sabrın ve isteğın derecesi anlaşılmazdı.

Bir deniz dökmüş olsan da testine.
Kısmetinden başka rızık almaz yine

Susmak,
Bazen hatadır, bazen hayaldir,
Bazen de aşktır.
Ve bazen sükutta saklıdır
En derin kırgınlıklar.

Gerçek dostlar yıldızlara benzer.
Karanlık bastığında bir tek onlar görünür.

Dost ise hiç düşünme, ver ömrünü gitsin.
Dost değilse şayet bekletme, yol ver gitsin.

Ateş alevde değil közde gizlidir.
Güzellik gözde değil özde gizlidir.

Bir gönül mü kırdın ağlamalısın.
Hele özür dilemesini bilmiyorsan
Senden dost olmaz, senden yaren olmaz.

İnsanın sözü hikmet,
Bakışı ibret,
Susması ders olmalıdır.

Mum olmak kolay değildir.
Işık saçmak için önce yanmak gerekir.

Her şeye canını sıkma ey gönül.
Ne bu dertler kalıcı ne de bu ömür.

Kendini niye yalnız hissediyorsun.
Allah yarattığı kulu hiç yalnız bırakır mı?

Üzülme herkes ölür,
Kimi toprağa, kimi yüreğe gömülür.

Güzeli güzel yapan edeptir.
Edep ise güzeli sevmeye sebeptir.

Bilmek başka, bulmak başka,
Olmak daha başkadır.

Sıradan otlar bir ayda yetişir.
Gül yetiştirmek istersen bir yıl bekleyeceksin.

Biri buğday elde etmek için ekin ekerse,
Sonunda saman da elde eder.
Fakat saman ekersen buğday elde edemezsin ki.

İki şey hakkında fikir verir.
Hiçbir şeye sahip değilken gösterdiğin sabır,
Her şeye sahipken takındığın tavır.

Her şey vaktini bekler.
Ne gül vaktinden önce açar,
Ne güneş vaktinden önce doğer.
Bekle! Senin olan sana gelecektir.

Kötülük yaptın mı kork.
Çünkü o bir tohumdur.
Allah yeşertir karşına çıkarır.

Zor zamanlar iyi olmak için var ey can.
O yüzden sabret.

Her şey gelip geçici ey gönül.
Bak az önce aldığın nefes bile geldi geçti.
Sen baki olana razı ol.

Günün adamı olmaya çalışma.
Hakikatin adamı olmaya çalış.
Çünkü gün değişir, hakikat değişmez.

Elbet biz de biliriz lafi en inceden
Dokundurup içini acıtmayı.
Lakin kıyılıyoruz ama kıyamıyoruz
Sevdiklerimize işte.

Acıya sabredersin adı metanet olur.
Açlığa sabredersin adı oruç olur.
İnsanlığa sabredersin adı hoşgörü olur.
Dileğe sabredersin adı dua olur.
Duygulara sabredersin adı gözyaşı olur.
Özleme sabredersin adı hasret olur.
Sevgiye sabredersin adı aşk olur.

Kazandıkça bölüşemiyorsan elini sorgula.
Konuştukça kırıcı oluyorsan dilini sorgula.
Yürüdükçe menzilden çıkıyorsan yolunu sorgula.
Ömür geçtikçe yerinde sayıyorsan gününü sorgula.
Sevildikçe vefasızlaşıyorsan gönlünü sorgula.
Hangi halde olursan ol sonunu sorgula.

Gerek yok her sözü laf ile beyana.
Bir bakış bin söz eder bakıştan anlayana.

Unutmayın!
Dünyada yaşamıyorsunuz.
Dünyadan geçiyorsunuz.

Kızma hiç kimseye yaptıklarından dolayı.
Aksine teşekkür et ihanet edenlere sadakati
Öğrettikleri için.
Minnet duy yalancılara doğrunun farkına
Varmanı sağladıkları için.
Herkesi sev yaşamına bir anlam kattıkları için.
Mutsuz edenlere dua et sana mutluluğu daha
Derin hissettirdikleri için.

İnsanlar seni yanlış anladıklarında dert etme.
Duydukları senin sesin, fakat akıllarından geçirdikleri
Kendi düşünceleridir.

Kaderin ne ise odur etme merak.
Uyma kendi nefsinde hakkın emrine bırak.
Altından ağacın olsa zümrütten yaprak.
Akıbet gözünü doyurur bir avuç toprak.

Kabuğu kırılmış sedef üzüntü vermemeli sana.
Çünkü içinde inci vardır.

Kimsenin senin yanında olmasına güvenme.
Karşına geçmesi için bir adım,
Düşmanın olması için bir lafın yeter.

İnsanı ateş değil kendi gafleti yakar.
Herkeste kusur görür kendine kör bakar.
Neye nasıl bakarsan o da sana öyle bakar.

Ey Gönül!
Acılara sabret.
Çünkü onlar seni kahretmek için değil,
Sınamak, terbiye etmek, kemale erdirmek için gelirler.

Hayat kısa.
Kuralları yık, kolay affet, yavaşçaöp,
Kalpten sev, kahkahalara boğul ve yüzünü
Güldürmeyi başaran hiçbir şeye sırtını dönme.
Ya tutulacak kadar yakın ol, ya da unutulacak kadar uzak.

Ben dostlarımı ne kalbimle, ne aklımla severim.
Olur ya kalp durur, akıl unuttur.
Ben dostlarımı ruhumla severim.
Çünkü o ne durur ne unuttur.

Niye üzülüp ağlarsın can!
Bırak sevmeyen gitsin.
Dua et Rabbim seni terk etmesin.
İşte o terk ederse gerçekten bitersin.

Her şeyin üstüne gelip seni dayanamayacağın bir
Noktaya getirdiğinde sakın vazgeçme.
İşte orası kaderinin değişeceği noktadır.

Sakın gönül kırma.
Ya kırdığın gönlü Allah seviyorsa,
Bilemezsin.
Bilseydin ödün kopardı, dokunamazdın.

Suya sormuşlar;
Kaybolursan seni nasıl bulacağız?
Su cevap vermiş;
Nerede bir şırıltı, çağılı duyarmanız ben oradayım.
Ateşe sormuşlar;
Seni yitirirsek ne yapalım?
Ateş cevap vermiş;
Bir duman gördüğünüz yerde ben varım.
Sıra ahlaka gelince cevap şu olmuş;
Beni kaybederseniz bir daha asla bulamazsınız.

Dediler ki gözden irak olan gönülden de olurmuş.
Dedim ki, gönüle giren gözden uzak olsa ne olur.

Ey gönül!

Bir sürü dostlarının yanında elbette düşmanların da olacak.
Ama imtihan bu ya onca düşmanın varken seni dostun vuracak.

Her yerde olmak gibi bir duan varsa gönüllere gir.
Çünkü sevenler sevdiklerini gönüllerinde taşırlar.

Eğriyi kendinde arayan doğruyu kalbinde bulur.
Sevgiye emekle yürüyen dermanı derdinde görür.

İnsanları tanımak,
Denizleri bardak bardak
Boşaltmaktan zordur.

Gül o güzel kokuyu
Diken ile güzel geçindiği için kazandı.

Aslında farkındayım hayatımdaki sahte varlıkların.
İstesem bir anda temizlemesini de bilirim.
Ancak, bunca sahteciliğin benim samimiyetime ihtiyacı var.

Mevlana der ki, iki şey mühimdir.
Birincisi okyanus kadar bol haysiyet.
İkincisi elif gibi dimdik bir şahsiyet.

Herkesin anlayış derecesi farklıdır.
Benim sana anlatacaklarım ancak senin anlayacağın kadardır.

Ey can!
Kimseyi kırma, sözden ağırı yoktur.
Beden çok yükü kaldırır ama gönül her sözü kaldırmaz.

Üzülme!
Çünkü yaradan umudu en çaresiz anlarda yollar.
Unutma!
Yağmurun en şiddetlisi en kara buluttan çıkar.

Sen uzattığın eli tutmayan ele mi dargınsın,
Yoksa onu tutmayacak birine uzattığın için
Kendine mi kızgınsız?

Minareden düşenin parçası bulunur da,
Gönülden düşenin parçası bulunmaz.

Bazen bitmek bilmeyen dertler yağmur olur üstüne yağar.
Ama rengarenk gökkuşağı yağmurdan sonra çıkar.

Ey gönül!
Sen sen ol da kimsenin gönlünü kırma.
Dikenin ucuna çık da edep çizgisinden çıkma.

Kötülük yaptın mı kork. Çünkü o bir tohumdur.
Allah yeşertir karşına çıkartır.

Gözlerinin gördüğünü yüreğinin
Gördüğüne değişiyorsan eyvallah.
Yüreğinin gördüğünü gözlerinin
Gördüğüne değişiyorsan eyvah eyvah.

Eğer sizi üzen kişilere hâlâ selam verebiliyorsanız,
Bu vicdanınızın sadakasıdır.

Yıldızlar kadar arkadaşın olacağına,
Alaca karanlıkta parlayan ay gibi
Tek bir dostun olsun.

Mevlana der ki;
Dibi yosun tutan denizlerle ilgilenme,
Sen dağları seyret.
Yenik düşüyorsan özlemlerine aldırma,
Kalbindeki uçsuz bucaksız sevgiyi hisset.
Işıklar sönmüşse ve karanlıksa ona da aldırma,
Ay ışığını seyret, sabret.
Sabret ki her şey hissettiğin kadar derin ve sonsuz olsun.
Sabret ki her şey gönlünce olsun.
Olgun insan güzel söz söyleyen değil,
Söylediğini yapan ve yapabileceğini söyleyen insandır.

Bazen diyorum ki, “ne olacak söyle gitsin”
Sonra diyorum, “söyleyince ne olacak, sus bitsin”

Ey can!
Sana bir daralma gelirse kaygılanma, yararınadır.
Sürekli yaz mevsimi olsaydı güneş bahçeyi kasıp kavururdu.

Üzülme!
Geceler hep böyle kimsesiz mi geçecek?
Gidenler dönmeyecek mi?
Yitirdiğin her ne ise bir bakarsın yağmurlu bir gecede
Veya bir bahar sabahında karşına çıkmış.
Bil ki güzellikler de var bu hayatta.
Gelgitlerin olmadığı bir hayat düşünebilir misin?
Hüzün olgunlaştırır, kaybetmek sabrı öğretir.

Herkes bedeninin ölümünü düşünüyor.
Kalbinin ölümünü düşünen yok.
Asıl önemli olan kalbin ölmesidir.

Hayat bir nefestir aldığın kadar.
Hayat bir kafestir kaldığın kadar.
Hayat bir hevestir daldığın kadar.

Kendini büyük görme.
Bugün ayağının altında biten ot yarın
Mezarının üstünde bitecek.

İnsanları iyi tanıyın.
Her insanı kötü bilip kötülemeyin.
Her insanı da iyi bilip övmeyin.

Yalnızlığın en kötüsü,
Seni anlamayanların arasında kalmaktır.

Dertli insan içi duman dolu bir odaya benzer.
Onu dinlemek o adaya bir pencere açmak gibidir.

İnsanın değeri ne ile ölçülür bilir misiniz?
Aradığı şey ile.
İnsan neyi ararsa ona layıktır.

Zamanlar geldi geçti, şimdi yeni bir zaman.
Ay o ay ama su o su değil.
Su kaç kere aktı, değişti ama ayın aksi hep aynı.

Ey kendine bakmayı kusurlarını görmeyen
Ve başka insanların iyisine kötüsüne
Bakıp kalan zavallı.
Allah senin yardımcın olsun.

Cüppe ve sarıkla alimlik olmaz.
Alimlik insanın zatında bulunan bir hünerdir.

İman namazdan iyidir.
Çünkü namaz beş vakitte,
İman ise her zaman farzdır.

Hangi tohum yere dikildi de bitmedi.
Neden insan tohumunda böyle bir şüpheye düşüyorsun?

İnsan gözdür, görüştür.
Gerisi ettir.
İnsan gözü neyi görüyorsa değeri o kadardır.

Edep aklın tercümanıdır.
Herkes edebi kadar akıllı,
Aklı kadar şerefli,
Şerefi kadar kıymetlidir.

Binlerce kapıyı açsan ne olur ki?
Gönül kapısını açamadıktan sonra.
Binlerce dostun olsun isterse,
Yüzünden maskeyi çıkarmadıktan sonra.
Binlerce sevenin olsa ne fayda.
İhtiyacın olduğunda yanında olmadıktan sonra.
Binlerce gözün olsa neye yarar.
Bakmasını bilmedikten sonra.
Binlerce gönüle sahip ol istersen.
İçinde kimse barınamadıktan sonra.

Hiçbir mal sizin değil, neyi bölüşemiyorsunuz?
Hiçbir can sizin değil, niye dövüşüyorsunuz?

Sende en iyi ne varsa
Dostuna onu ver.

Bilmek başka,
Bulmak başka,
Olmak daha başka.

Göz iki, kulak iki, ağzımız ise tektir.
Çok görüp çok dinlemek az konuşmak gerekir.

Herkes dışını süslerken sen içini, kalbini süsle.
Herkes başkasının ayıbını araştırırken
Sen kendi ayıplarınla meşgul ol.

Kusur bulmak için bakma birine.
Bulmak için bakarsan bulursun.
Kusur örtmeyi marifet edin.
İşte o zaman kusursuz olursun.

Bir mum diğerini tutuşturmakla
Işığından bir şey kaybetmez.

Ne kadar bilersen bil
Söylediklerin karşındakinin anlayabildiği kadardır.

Biz birleştirmek için geldik,
Ayrıştırmak için değil.

Aynı dili konuşanlar değil,
Aynı duyguyu paylaşanlar anlaşabilir.

Kalp deniz, dil kıyıdır.
Denizde ne varsa kıyıya o vurur.

Akılın yoksa yandın.
Ya kalbin.
O zaman zaten yoksun ki.

Ömür bir masal gibidir.
Ne kadar uzun olduğu değil,
Ne kadar güzel yaşandığı önemlidir.

Tavırlarıyla sözleri birbirini tutmayan insanlar
Yağ ile su gibidir.
Aynı kapta olsalar da kendi içlerinde bir bütün olamazlar.

Hayatta her şey olabilirsin.
Fakat mühim olan hayatın içinde insan olabilmektir.

Eden kendine eder, yapan bulur ve çeker.
Unutma!
Kazanmak koca bir ömür ister,
Kaybetmeye ise bir anlık gaflet yeter.

Akıllı insan düşündüğü her şeyi söylemez,
Fakat söyleyeceği her şeyi düşünür.

Unutma!
İnsanların gerçek yüzleri menfaatleri söz konusu
Olduğunda ortaya çıkar.

Sabır ağrılar dindiren acı bir ot gibidir.
Hem can yakar, hem de tedavi eder.

Edepli edebinden susar.
Edepsiz ben susturdum zanneder.

Sütten çıkınca bütün kaşıklar aktır.
Önemli olan içinden çıktığı sütü ak bırakmaktır.

Değmeyecek insanlar için
Elinizde tuttuğunuz öfke
Sıcak bir kömüre benzer.
Yanan sizsiniz.
O zaman atın gitsin.

Keser gibi olma hep bana hep bana.
Rende gibi olma hep sana hep sana.
Testere gibi ol hem sana hem bana.

Sen anılması güzel söz ol.
Çünkü insan kendi hakkında söylenen
Güzel sözlerden ibarettir.

Nasip!
İstenen değil hep verilen.
Nasipse gelirmiş Çin'den Yemen'den.
Nasip değilse,
Senin olsa bile kayarmış elinden.

İnsanların en hayırlısı insanlara yararı olandır.
Sözün en hayırlısı az ve anlaşılır olanıdır.

Öğüt verecek insana değil,
Örnek olacak insana ihtiyaç vardır.

Dost acı söyleyen değil,
Acıyı tatlı söyleyebilendir.

Hırsı bırak,
Kendini boş yere harcama.
Şu toprağın altında çirak da bir usta da.

Ey insan!
Sana gelen gamlar kederler sende misafirdir.
Sakin onların daimi olduğunu zannetme.
Gelen fani gamlara üzülme, çünkü onlar geçicidir.

Kopan gülün dalında durması ne kadar zorsa,
Kırılan kalbin onarılması da o kadar zordur.

Bozuk olunca maya,
Ne ar kalır ne de haya.

Cahil insan her sözünde kendini aklar.
Alim insan her sözünde kendini yoklar.

Fakirim diye ne üzüürsün?
Aklın başında ve
Desteksiz ayakta durabiliyorsan
En zengin kul sensin.
Bilmez misin?

İyi insan aklından hiç kötülük geçmeyen
Saf insan değildir.
İyi insan her kötülüğün farkında olup
İyiliği tercih edendir.

Samimiyetin belirtisi gözler,
Dürüstlüğün ifadesi de tutulan sözlerdir.

Nasibinde varsa alırsın karıncadan bile ders.
Nasibinde yoksa bütün cihan üstüne gelse
Sana ters.

Nasihat vermek kolay, kabul etmek güçtür.
Çünkü; zevklerinin peşinden koşanlara
Nasihat acı, haramlar ise tatlı gelir.

Neye sahip olursan ol.
Sevge dolu bir yüreğe sahip değilsen
Hiçbir şeye sahip değilsin demektir.

Zordur bataklık içinde temiz kalmak,
Yalanın, ihanetin ortasında dimdik durmak.
Ama hayatın koşuludur onurlu, sabırlı, vicdanlı olmak.

Bazı insanlar söyleyeceği çok şey varken susar.
Çünkü anlayanı yoktur, bilir.

Bitkinin güzelliği tohumunun iyiliğinden,
İnsanın güzelliği de kalbinin güzelliğinden gelir.

Mevlana der ki;
Adamın birçok hüner, fen, bilgi sahibi
Olduğuna bakma.
Verdiği sözde duruyor mu?
Vefası var mı?
Asıl ona bak.

Sahip olduklarına şükretmeyi bilmeyenlerin
Kaybettiklerinde isyan etmeye hakları yoktur.

Hayattan ne öğrendim?
Sonsuz bir karanlığın içinde doğdum.
Işığı gördüm, korktum, ağladım.
Zamanla ışıktaki yaşamayı öğrendim.
Karanlığı gördüm, korktum.
Gün geldi sonsuz karanlığı uğurladım sevdiğilerimi.
Ağladım.
Yaşamayı öğrendim.
Doğumun hayatın bitmeye başladığı anı olduğunu.
Aradaki bölümün ölümden çalınan zamanlar olduğunu
öğrendim.
Zamanı öğrendim. Yarıştım onunla.
Zamanla yarışılmayacağını, zamanla barışılacağını öğrendim.
İnsanı öğrendim.
Sonra insanların içinde iyiler ve kötüler olduğunu.
Sonra da her insanın içinde iyilik ve kötülük bulunduğunu
öğrendim.
Sevmeyi öğrendim.
Sonra güvenmeyi.
Sonra da güvenin sevgiden daha kalıcı olduğunu.
Sevginin güvenin sağlam zemini üzerine kurulduğunu
öğrendim.
İnsan tenini öğrendim.
Sonra tenin altında bir ruh olduğunu.
Sonra da ruhun aslında tenin üzerinde olduğunu öğrendim.
Evreni öğrendim.
Sonra evreni aydınlatmanın yollarını öğrendim.
Sonunda evreni aydınlatmak için önce çevreni
aydınlatmak gerektiğini öğrendim.
Ekmeği öğrendim.
Sonra barış için ekmeğin bolca üretilmesi gerektiğini.
Sonra da ekmeği hakça bölüşmenin,
Bolca üretmek kadar önemli olduğunu öğrendim
Okumayı öğrendim.
Kendime yazıyı öğrettim sonra.

Ve bir süre sonra yazı kendimi öğretti bana.
Gitmeyi öğrendi.

Sonra dayanamayıp dönmeyi.

Daha da sonra kendime rağmen gitmeyi.

Dünyaya tek başıma meydan okumayı öğrendim genç yaşımda.
Sonra kalabalıklarla birlikte yürümek gerektiği fikrine vardım.
Sonra da asıl yürüyüşün kalabalıklara karşı olması gerektiğine
inandım.

Düşünmeyi öğrendim.

Sonra kalıplar içinde düşünmeyi öğrendim.

Sonra sağlıklı düşünmenin kalıpları yıkarak düşünmek
olduğunu öğrendim.

Namusun önemini öğrendim evde.

Sonra yoksuldan namus beklemenin namussuzluk olduğunu.

Gerçek namusun, günah elinin altındayken günaha el
sürmemek olduğunu öğrendim.

Gerçeği öğrendim bir gün.

Ve gerçeğin acı olduğunu.

Sonra dozunda acının

Yemeğe olduğu kadar hayata da lezzet kattığını öğrendim.

Her canlının ölümü tadacağını,

Ama sadece bazılarının aşkı tadacağını öğrendim.

Cehennem,

İnsan yüreğindeki sevginin bittiği yerdedir.

Edep aklın tercümanıdır.

Herkes;

Edebi kadar akıllı,

Aklı kadar şerefli,

Şerefi kadar değerlidir.

İnsanlarda güzel olan yüzdür.
Yüzde güzel olan gözdür.
Ama insanı insan yapan,
Ağzından çıkan sözdür.

İnsanın hammaddesi topraktır.
Ama fazla sulanırsa çamurlaşır.

Dünya bir suret, ilim ise onun canıdır.
İnsanlık dahi ilimle itibar kazanır.

Ne böbürlenip duruyorsun.
Doğumun bir damla su,
Ölümün bir avuç toprak değil mi?

Dün ben otların üzerinde geziyordum.
Bugün otlar benim üzerimde bitiyor.
Görmüyor musun?
Toprak günahlardan başka her şeyi örtüyor.

Tut ki Zülfikar Ali'den sana miras kaldı.
Sen de Ali kolu ve yüreği yoksa neye yarar ki?

Hiçbir zaman geç kalmadınız.
Yoldan dönmüş de olsanız,
Kaç kere döndürülmüş de olsanız,
Dünyanın bütün günahlarını taşıyor da olsanız,
Hayatınızdaki her şeyden kendinizi suçlu
Hissediyor da olsanız,
Kendinizin yüreğiniz tarafından kabul edilmeyeceğine
İnanmıyor da olsanız,
Siz yine kendinize yüreğinize yürüyorsunuz.
Hiç kimse size inanmasa de siz kendinize inanın.

Geveze birine sır söylemek,
Kırık testiye su koymaya benzer.

İsyanlardayım dedi.
Oysa imtihanlardaydı.
Fark etseydi kurtulacaktı.

Başkasının yerine koy kendini.
Ağlayan birine gül,
İnleyen birine sus deme.
Ağlayana omuz ver,
İnleyene çare ol.

Umursama dünya gelse üstüne.
İçinde büyüyen bir ahın olsun.
Elbet bir gün devran döner tersine.
Tahammül en büyük silahın olsun.

Hiçbir şey için benimdir deme.
De ki yanımdadır.
Çünkü;
Ne toprak, ne altın,
Ne hayal, ne hüzün,
Ne keder, ne de sevgili
Seninle kalır.

İçini dışından daha çok süsle.
Çünkü;
Dışın halkın, için hakkın
Baktığı yerdir.

Nehir yüzeyseldir.
Derinliklerinde ne saklar,
Ne fırtınalar kopar söylemez.
Sadece sessizce akar gider.

Maşrapanız küçük ise
Deryayı suçlamanıza hakkınız yok.

İnsanın değeri ne ile ölçülür bilir misiniz?
Aradığı şeyle.
İnsan neyi ararsa, ona layıktır.

Uğraşma boşuna;
Seni ancak gördükleri ve duydukları kadar anlayacaklar.
Kimse bir sen olmayacak bu dünyada.
Kimse tam anlamıyla sende seni bulmayacak.
Gücün yetmeyecek her hangi bir dilde kendini anlatmaya.
Gördükleri ancak kendi anladıkları kadar olacak.

Asla geçmişte yaşama,
Ama daima geçmişten ders al.

Görünüşe aldanma.
Çünkü hiçbir şey görüldüğü gibi değildir.
Bugün seni yaşatan su yarın boğabilir.

Günahlara kefarettir gönüldeki keder.
Niyetler halis olunca ameller olmaz heder.
Biraz sabreyle bak neler göreceksin neler.
Mevla'm ihmal değil imtihan eder.

Kuru duayı bırak.
Ağaç isteyen tohum eker.

Kum tanesiyim ama,
Çölün derdini taşıyorum.

Ey insanoğlu;
Sana gelen gamlar kederler sen de misafirdir.
Sakin onların daimi olduğunu zannetme.

Dilini terbiye etmeden önce
Yüreğini terbiye et.
Çünkü;
Söz yürekten gelir, dilden çıkar.

İyilik zamanında herkes candır, dosttur.
Fakat dert ve sıkıntı zamanı geldiğinde,
Allah'tan başka çare yoktur.

Kaderin ne ise odur etme merak.
Uyma kendi nefsine hakkın emrine bırak.
Altından ağacın olsa zümrülden yaprak.
Akıbet gözünü doyurur, bir avuç toprak.

Umudunu yitirme;
Şu hayatta bir şeyin bitişi
Her zaman başka bir şeyin
Başlamasına neden olmuştur.

İnsanı gördüklerinden ibaret sayma.
Göremediklerinde ara.
İçidir hakikatin resmi.
Dışı sadece bir manzara.

Ümitsizliklerin sonunda nice ümitler,
Karanlıkların sonunda nice güneşler vardır.

Ey can;
Hiç kimseye hak ettiğinden fazla değer verme.
Ya onu kaybedersin, ya da kendini mahvedersin.

Dünya gözü ile bakan yüzü,
Gönül gözü ile bakan özü görür.

Körler çarşısında ayna satma, alan olmaz.
Sağırlar pazarında sayha atma, duyan olmaz.

Yürürken başımın yerde olması sizi rahatsız etmesin.
Benim tek derdim, yere düşen edebinize takılmamaktır.

İnsanlar senin kalbini kırmışsa üzülme.
Allah, “ben kırık kalplerdeyim” diye buyurmadı mı?

Sıkıntı ve huzursuzluk mutlaka bir günahın cezası,
Huzur ise bir ibadetin karşılığıdır.

Dost; göze sezdirmeden gözyaşı dökendir.

Bencillik gözüne takılmış ayna gibidir.
O gözler, nereye bakarsa baksın
Kendinden başka birini görmez.

Duydum ki gıybetimi yapmışsın,
Yüzüme söylemekten kaçmışsın.
Benim gibi acizden korkmuş,
Allah'tan korkmamışsın.

Ey nefsim;
Seni sen yapan benim.
Beni de ben yapan sensin.
Ya gel yola beraber gidelim.
Ya da yoldan çekil ben hakka gideyim.

Cebi zengin fakat ruhu fakir insanın
Hali çok rezil.
Çünkü o her şeyin fiyatını bilir,
Değerini değil.

Arkadaş;
Sakın kadere kusur bulma.
Buğday ektin de arpa mı biçtin?

Büyük düşün, olumlu düşün,
Şimdiyi yaşa, yararlı ol,
Affet, şükret,
Amaç belirle,
Mantıklı ve sabırlı ol.

Kardeşim sen düşünceden ibaretsin.
Geriye kalan et ve kemiktir.

Gül düşünürsün gülistan olursun.
Diken düşünürsün, dikenlik olursun.

Sabır insanı maksadına en tez ulaştırır
Kılavuzdur.

Allah der ki hayvanlar benim sessiz kullarımdır.
Onlar şimdi zulme susuyorlar ama,
Hesap günü konuşacaklardır.

Hazreti Mevlana buyuruyor;
Bir dostun bir dosta verebileceği en güzel hediye,
Gönlü rahatlatacak bir tebessüm,
Kalbe kuvvet verebilecek bir tatlı söz,
Morali düzeltecek bir taktir,
Neşesini yerine getirecek bir şaka,
Kızgınlığını söndürecek bir hoşgörü,
Hoşa gidecek bir güzel davranış,
Allah'ın rahmetini çekecek bir hayır dua.

Nefsine danıştın mı?
O alçak ne derse tersini yap.

Sopayla kilime vuranın gayesi kilimi dövmek
Değil tozunu almaktır.
Allah sana sıkıntı vermekle tozunu, kirini alır.
Ne kederleniyorsun?

Sanmasınlar yıkıldık, sanmasınlar çöktük
Bir başka bahar için sadece yaprak döktük.

Söz dinleyene göre söylenir.
Terzi elbiseyi adamın boyuna göre diker.

Sev seni seveni, dağlarda çoban olsa.
Sevme seni sevmeyeni, Mısır'da Sultan olsa.

Hiçbir ayna tekrar demir olmadı.
Hiçbir ekmek dönüp harmanda buğday olmadı.
Hiçbir üzüm artık koruk olmadı.
Hiçbir olmuş meyve yeniden koruk haline gelmedi.
Piş ve olgunlaş da bozulmaktan kurtul.

Geçmişini iyi bil ki geleceğe sağlam basasın.
Nereden geldiğini unutma ki nereye gideceğini
Şaşırmasın.

Kibir nedir?
Kendini bilmeyen, kendisinden habersiz
İnsanın durumudur.
Tıpkı güneşten haberi olmayan buzun
Kendini bir şey zannetmesi gibi.

Hayat sana arka arkaya dikenlerini gösteriyorsa sakın üzülme.
Çünkü, çok yakında gülü de gösterecektir.

Ey insan haddini bil.
Ticaret ehli değilsen dükkan açma.
Hal ehli değilsen ağzını açma.
Büyüklerin olduğu mecliste ahkam kesme.
Körler çarşısında ayna satma.
Ehil olamıyorsan bari edepli ol.

Sen verdikçe dost görünen çok olur.
İste de gör hepsi birden yok olur.
Sen kendi kendine yetmeyi öğren.
Dünyanın tüm malına gönlün tok olur.

Ey insan!
Kaf dağı kadar yüksek olsan da,
Kefene girecek kadar küçüksün.
Unutma!
Her şeyin bir hesabı var.
Üzdüğün kadar da üzülürsün.

Edep,
Bütün edepsizliklere sabretmektir.
Eğer daima cennette olmak istersen,
Herkesle dost ol.
Hiç kimsenin kinini yüreğinde tutma.
Fazla bir şey isteme ve
Hiç kimseden de fazla olma.
Merhem ve mum gibi ol.
İğne gibi olma.

İncitme,
İncittiğin yerden
İncinirsin.

Başarı bir seyahattir, hedef değil.
Mutluluk gidilen yolun üzerindedir,
Sonunda değil.
Yolun sonunda olsa ona varıldığında yol bitmiş,
Vakit de geçmiş olurdu.
Mutlu olmanın zamanı da yarın değil, bugündür.

Lisanı ağzında olana değil,
Lisanı gönlünde olanlara yar et bizi.
Tebessümü simasında olanlara değil,
Tebessümü gönlünde olanlara kat bizi.
Aşkî tende sanana değil,
Aşkî ruhunda can bilenlere arat bizi.

Aşağılık kötü kişilerin huyu şudur.
Sen ona iyilik ettin mi o sana kötülük eder.

Ben can diyorum sen ten diyorsun.
Ben öze bakıyorum sen renge bakıyorsun.

Kendi bozuk olan kişinin,
Yaptığı iş de bozuk çıkar.

Dost altın gibidir, bela da ateşe benzer.
Halis altın ateş içinde saf bir hale gelir.

Bir kişiyi küçümsemek akılsızlık,
Çok büyük görmekse korkaklıktır.

Sessiz kalışın bir şey bilmediğin anlamına gelmez.
Çok konuşman ise çok şey bildiğini göstermez.

Sırların gönülde kalırsa muradın çabuk gerçekleşir.
Unutma! Tohum toprağa gizlenirse yeşerir.

Sözünü öyle izah et ki,
Havas da, avam da istifade etsin.
Herkesin aklının ereceği, fikrinin anlayacağı
Bir tarzda anlat.
Söz söyleyen kemal sahibi olup
Sofrasını yaydı mı artık o sofrada her türlü aş bulunur.
Herkes o sofrada kendi gıdasını bulur.

İyilerin tembelliği,
Kötülerin zaferini hazırlar.

Kısmet etmişse Mevla
El getirir, yel getirir, sel getirir.
Kısmet etmez ise Mevla,
El götürür, yel götürür, sel götürür.

Dostlarını daima vefa ile hatırla can.
Arayan sen ol, bulan yine sen.
Kula vefası olmayanın, hakka vefası olmaz.

Sevdiklerinize gül verin.
Gülünüz yoksa gülüverin.

Ben insanların ayıplarını gören gözlerimi kör ettim.
Sen de onlara benim gibi iyi gözle bak.

Üzülme dert etme can.
Görebiliyorsan, dokunabiliyorsan,
Nefes alabiliyorsan, yürüyebiliyorsan
Ne mutlu sana.
Elinde olmayanları söyleme bana,
Elinde olanlardan bahset can.
Üzülme,
Geceler hep kimsesiz mi geçecek?
Gidenler dönmeyecek mi?
Yitirdiğin her ne ise
Bir bakarsın yağmurlu bir gecede
Veya bir bahar sabahı karşına çıkmış.
Bil ki güzellikler de var bu hayatta.
Gelgitlerin olmadığı bir hayat düşünebilir misin?
Hüzün olgunlaştırır.
Kaybetmek sabrı öğretir.

Dil tıpkı tencerenin kapağına benzer.
Kapak kıpırdayıp da kokusu duyuldu mu
Ne pişiyor anlarsın.

Ağacın kökü gizlice ne yerse,
Eseri dalında ve yaprağında görülür.

Sıkıntılar misafirdir, gelir ve geçer.
Önemli olan gönderenin hatırına
Misafire sabretmektir.

Biz birleştirmek için geldik,
Ayrıştırmak için değil.

Sabır öyle bir iptir ki sen kopacak sanırsın
O gittikçe güçlenir.
Sen bitecek sanırsın, o gittikçe çoğalır.

Kapımızda riya yok, burada hep lütuf var,
Bağış var.
Hep sevgi, hep gönül alış, hep huzur var burada.

Ümitsizlikten sonra ne ümitler var.
Karanlığın ardında nice güneşler var.

Yer gökyüzü ile düşmanlığa kalkışırsa,
Çoraklaşır, ölü hale gelir.

Sessiz kalışın bir şey bilmediğin anlamına gelmez.
Çok konuşman ise çok şey bildiğini göstermez.
Ben insanların ayıplarını gören gözlerimi kör ettim.
Sen de onlara benim gibi iyi gözle bak.

Kim diyorsa ki benim her şeyim tamdır.
Bilin ki o insan gerçekten hamdır.

Kendini dert sanıyorsun oysa dermansın.
Kendini kapıdaki kilit sanıyorsun, oysa
Onu açan anahtarsın.

Bir insanın nasıl güldüğünden terbiyesi,
Neye güldüğünden akıl seviyesi anlaşılır.

Dün zekiydim dünyayı değiştirmek istiyordum,
Ama bugün akıllıyım kendimi değiştiriyorum.

Ne kadar zengin olursan ol, ancak yiyebildiğin kadar yersin.
Denize testiye daldırsan, alabildiği kadar su alır, gerisi kalır.

Bir cümle yeter sözden anlayana.
Destan yazsan fark etmez laftan anlamayana.

Varlığınızın kıymetini bilmeyenleri,
Yokluğunuzla terbiye edin.

İnsan
Kıyafetiyle karşılanır,
İlmiyle ağırlanır,
İlmiyle uğurlanır.

Sıkıntıdan kurtuluşa giden gizli yol,
O sıkıntının içindedir.

Kusur arıyorsan tüm aynalar senin.

Sanma ki dert sadece sende var,
İnan ki sendeki derdi nimet sayanlar var.

Nehir gibidir insan, sadece yüzeysel bilinir.
Derinliklerinde ne saklar, ne fırtınalar kopar söylemez.
Sadece sessizce akar gider.

Kabiliyetsiz olmak bir kusur değildir.
Ama karaktersiz olmak büyük bir kusurdur.

İnsanoğlu hilekârdır bilemezsin fendini.
Kime iyilik ettiysen ondan kolla kendini.

Şeytanla her savaşa korkusuzca varım.
İnsan şeytanlaşırsa işte ondan korkarım.

Öfke insan gibidir bir süre sonra diner.
Ama birçok dal kırılmıştır bile.

Ne zaman ki düşmanlarım çoğaldı.
Anladım ki ben iyi yoldayım.

Herkesin anlayış derecesi farklıdır.
Benim sana anlatacaklarım, ancak senin
Anlayacağın kadardır.

Sükut ettim, kahrı var dediler.
Biraz söyledim, zehri var dediler.
Sustum kahrımdan, susuyor dediler.
Biraz konuştum, zehrini kusuyor dediler.

Sabır ağrıları dindiren acı bir ot gibidir.
Hem can yakar, hem tedavi eder.

Dostluk illa diz dize yan yana olmak değildir.
Asıl can cana, kalp kalbe olmaktır.

Acıya sabredersin adı metanet olur.
İnsanlara sabredersin adı hoşgörü olur.
Dileğe sabredersin adı dua olur.
Duygulara sabredersin adı gözyaşı olur.
Özleme sabredersin adı hasret olur.
Sevgiye sabredersin adı aşk olur.

Edep nedir diye sorarsan eğer.
Edep, edepsizin edepsizliğine sabır ve
Tahammül gösterebilmektir.

Param olmadan birçok şey aldım.
Edep aldım, gönül aldım, öğüt aldım. İbret aldım.

Olmaz dediğın ne varsa olur.
Düşmem dersin düşersin.
Şaşmam dersin şaşarsın.
En garibi de budur ya.
Öldüm der durur yine de yaşarsın.

Gönül kazanmak istiyorsan sevgi tohumları ek.
Cenneti kazanmak istiyorsan yollara diken
Serpmekten vazgeç.

Uğraşma boşuna.
Seni ancak gördükleri ve duydukları kadar
Anlayacaklardır.
Kimse bir sen daha olmayacak bu dünyada.
Kimse tam anlamıyla sende seni bulamayacak.
Gücün yetmeyecek, herhangi bir icat edilmiş
Dilde kendini tam anlamıyla anlatmaya.
Gördükleri ancak kendi anladıkları kadar olacak.

Bencillik göze takılmış bir ayna gibidir.
O gözler nereye bakarsa baksın kendinden
Başka birini göremez.

El sendedir, dil sende.
Diken sende gül sende.
Her an imtihan dasın.
Ağlasan da gülsen de.

Eden kendine eder, yapan bulur ve çeker.
Unutma ki, kazanmak koca bir ömür ister,
Kaybetmek içinse bir anlık gaflet yeter.

Edepli edebinden susar.
Edepsiz ben susturdum zanneder.

Güzellik dilin altında gizlidir.
Sükut, incelik, edep ve zarafet
İnsanı her gittiği yerde sultan yapar.

Aynı dili konuşanlar değil,
Aynı duyguları paylaşanlar anlaşabilir.

Dilini terbiye etmeden önce yüreğini terbiye et.
Çünkü söz yürekten gelir, dilden çıkar.

Gündüz gibi aydınlık kalmak istiyorsan,
Önce geceye benzeyen benliğini yakacaksın.

Kalp sırrına erenler neler yapar bilir misin?
Kızmazlar, küsmezler, kırmazlar, kırılmazlar.

Her şeyde bir güzellik bulurlar.
Hiçbir şeyi insanoğlundan bilmezler.
Rabb'inden bilirler her şeyi ve susarlar
Susarak konuşurlar.
Ondan umut, ondan çare beklerler.

İyi ki geçiyorsun zaman.
Ya acının en derinine işlediği bir anda
Donup kalsaydın.

Dünyada nice diller var.
Lakin hepsinde mana bir.

Cahille oturup bal yiyeceğine,
Alimle oturup kuru ekmek ye.

Sabret ki her şey hissettiğin kadar
Derin ve sessiz olsun.
Sabret ki her şey gönlünce olsun.

Ey can, kapı açılır yeter ki sen vurmasını bil.
Ne zaman bilmem, yeter ki o kapıda durmasını bil.

Kimde bir güzellik varsa bilsin ki dntr.

İnsanı güzel yapan yüz dr.
Yüzü güzel yapan göz dr.
İnsanı insan yapan.
Ağızdan çıkan söz dr.

Asla geçmişte yaşama ama
Geçmişten ders al.

Bin sene de okusam, ne biliyorsun diye sorsalar
Haddimi biliyorum derim.

Ey dilim.
Sen benim hem servetimsin hem felaketim.
Beni bahtiyar eden de sensin, berbat eden de.

Aklın başına geldiğinde pişman olacağın
Bir işi sakın yapma.

Sabır yle bir iptir ki,
Sen kopacak sanırsın o gittikçe güçlenir.
Sen bitecek sanırsın o gittikçe çoğalır.

Ey can!
Kazandıkça bölüşemiyorsan elini sorgula.
Konuştukça kırıcı oluyorsan dilini sorgula.
Yürüdükçe menzilden çıkıyorsan yolunu sorgula.
Sevildikçe vefasızlaşıyorsan gönlünü sorgula.
Ömür geçtikçe yerinde sayıyorsan gününü sorgula.
Hangi halde olursan ol sonunu sorgula.

Kendini dert sanıyorsun oysa dermansın.
Kendini kapıdaki kilit sanıyorsun.
Oysa onu açan anahtarsın.

Bir insanın nasıl güldüğünden terbiyesini,
Neye güldüğünden akıl seviyesini anlarız.

İnsanlar vardır,
Gelip geçerler hayatımızdan.
Kimi depremlerle gider,
Kimi fırtınalarla.
Ben kalanlardan yanayım.
Gitmeyenlerin sadakatini ve sabrını
Severim.
Sarılıp bırakmayanların ise
Sıcaklığını.

Ne kadar zengin olsan
Anacak yiyebileceğin kadar yersin.
Denize testiği daldırsan,
Alabildiği kadar su alır, gerisi kalır.

Her insan kendine yakışanı yapar.
Çünkü kalite asla tesadüf değildir.

Bir cümle yeter sözden anlayana.
Destan yazsan fark etmez laftan anlamayana.

Gündüz gibi aydınlık kalmayı istiyorsan
Önce geceye benzeyen benliğini yakacaksın.

Varlığınızın kıymetini bilmeyenleri
Yokluğunuzla terbiye edin.

İnsan,
Kıyafetiyle karşılanır,
İlmiyle ağırlanır,
Ahlakıyla uğurlanır.

Sukutumu mazur gör.
Adını dudaklarımdan çıkarmak bile
Paylaşmaktır seni.

Sen gülerken yanındakiler de güler
Ama ağlarken yalnız ağlarsın.
Onun için öyle bir ağaca yaslan ki
Yıkılmasın.
Öyle bir dost edin ki seni bırakmasın.

Aynalar türlü türlüdür.
Yüzünü görmek isteyen cama,
Özünü görmek isteyen cana bakar.

Olumsuzlukları görmek ne iyidir.
Deniz bile her çöpü başının üstünde taşır.

Sıkıntıdan kurtuluşa giden gizli yol
O sıkıntının içindedir.
Kusur arıyorsan
Tüm aynalar senin.

Sanma ki dert sadece sende var.
Sendeki derdi nimet sayanlar var.

Teşekkür et ihanet edenlere,
Sadakati öğrettikleri için.
Mutsuz edenlere dua et,
Mutluluğu sana daha derinden
Hissettirdikleri için.
Herkesi sev,
Hayatına her biri başka anlam kattığı için.
Kabiliyetsiz olmak kusur değildir.
Ama karakersiz olmak büyük bir kusurdur.

İnsanoğlu hilekardır bilemezsin fendini.
Kime iyilik ettiysen ondan kolla kendini.

Bu dünyada neyi çok istiyorsan,
O senin imtihanındır.

Şeytanla her savaşa korkusuzca varım.
İnsan şeytanlaşırsa işte ondan korkarım.

İki şey yıkar insanı.
Dostundan gelen ihanet,
Düşmanından gelen merhamet.

Neden duasız bırakıyorsun dilini.
Kapıyı çalmadan açılmasını
Bekleyenlerden misin yoksa?

Öfke rüzgar gibidir.
Bir süre sonra diner.
Ama birçok dal kırılmıştır bile.

İnsana istediği şeye bakılarak
Değer verilir.

Ne zaman ki düşmanlarım çoğaldı.
Anladım ki ben doğru yoldayım.

Herkesin anlayış derecesi farklıdır.
Benim sana anlatacaklarım ancak
Senin anlayacağın kadardır.

Sen benim bu alemde ünümü
Duymadın mı hiç?
Ben bir hiçim hiç.
Sükut eyledim kahrın var dediler.

Biraz söyledim zehri var dediler.
Sustum kahrından susuyor dediler.
Biraz konuştum zehrini kusuyor dediler.

Suskunluk,
Yaranın kanamasıdır.

Sabır,
Ağrıları dindiren acı bir ot gibidir.
Hem can yakar, hem tedavi eder.

Dostluk illa yan yana, diz dize olmak değildir.
Asıl can cana, kalp kalbe olmaktır.

Edep nedir diye sorarsan eğer?
Edep; edepsizin edepsizliğine sabır göstermektir.

Param olmadan da çok şey aldım ben.
Edep aldım, gönül aldım, öğüt aldım, ibret aldım.

Acı su da, tatlı su da berraktır.
Sakın görünüşe aldanma.
Görünüşte herkes insandır.
Ama gerçek insan, hal ehli olandır.

Ey can;
Başkasının yerine koy kendini.
Ağlayan birine gül, inleyen birine sus deme.
Ağlayana omuz ver, inleyene çare ol.

Öyle bir yerdeyim ki ne gitmesi ne kalması
Mümkün olan.
Öyle bir yerdeyim işte,
Vazgeçmekle direnmek arasında.
Akla karanın tam ortasındayım.
Kaybetmenin arifesinde, yeni bir hayatın
Eşiğindeyim.
Kalsam canım yanacak, gitsem hayatım.

Bazen hayata seyirci kalırsın.
Bazen tam ortasında yaşarsın.
Bugün gülüşlerin sebebi olan insanlar,
Yarın gözyaşı olur ağlarsın.
Bazen gerçeğin içindeyken,
Birden hayal dünyasına dalarsın,
Gerçekliğini bulamazsın.
Ama her gülüş bir umut,
Her umut biraz gerçekçidir.
Farkında olamazsın.

Unutmayın!
Yaktığınız can kadar canınız yanacak.
Ve üzdüğünüz kadar üzüleceksiniz.

Olmaz dediğin ne varsa olur.
Düşmem der düşersin,
Şaşmam dersin şaşarsın.
En garibi de budur ya.
Öldüm der durur, yine de yaşarsın.

Marifet nedir bilir misin?
Taşlara bakan gözlerin,
Çiçekleri görmesidir.

İnsan sözünü yağmur misali
Yumuşakça indirmeli kulaklara.
Kırıp dökmemeli, damla damla
Söylemeli, ince ince sevmeli.

İstediğin kadar inançlıyım de,
Namaz kıl, sadaka ver.
Umut verip, güven aşılıp da yarı yolda
Bıraktığın insanın gönül sadakasını
Her iki dünyada da veremezsin.

Kalbinden geçmeyeni diline değdirme.
Ya kalbin derininden konuş ya da sus.

İyi ki geçiyorsun zaman.
Ya acının en derinine indiği
Bir zamanda donsaydın.

Bilgi sınırı olmayan bir deniz gibidir.
Bilgi dileyen ise denize dalan bir dalgıçtır.

Doğru olsam ok gibi yabana atarlar beni.
Eğri olsam yay gibi elde tutarlar beni.

Hiç keder elem etme boş yere.
Düşmanlarından uzak dur, sitem etme.

Dostun yanına hediyesiz gitmek
Buğdaysız değirmene gitmek gibidir.

Aklın yoksa yandın. Ya kalbin yoksa.
O zaman zaten sen yoksun ki.

Güller güzeldir, dikenini acıtır derler.
Neden acıtsın ki tutmasını bilince eller.

Sen anılması güzel olan bir söz gibi ol.
Çünkü insan kendi hakkında söylenen
Sözlerden ibarettir.

Her zaman doğruyu söyle.
Ama her zaman her doğruyu değil.

Dağlar kadar da olsan bir ota değmezsin.
Mutlu olmak istiyorsan gururu bırak,
Gönüller almaya bak.

Bozuk olunca maya,
Ne ar kalır ne de haya.

Bencillik gözüne takılmış bir ayna gibidir.
O gözler nereye bakarsa baksın kendinden
Başka birini göremez.

El sendedir dil sende.
Diken sende gül sende.
Her an imtihan dasın.
Ağlasan da gülsen de.

Kopan gülün dalında durması ne kadar zorsa,
Kırılan kalbin onarılması da o kadar zordur.

Gözyaşının bile bir görevi varmış.
Ardından gelen gülümseme için temizlik yaparmış.

Eden kendisine eder, yapan bulur ve çeker.
Unutma ki kazanmak koca bir ömür ister.
Kaybetmek için bir anlık gaflet yeter.

Edepli edebinden susar.
Edepsiz ben susturdum zanneder.

Hadi,
Sen şimdi su olduğunu düşün
Ve kendini su gibi hisset.
Su gibi özel, su gibi berrak, su gibi yararlı.
Su gibi hayat kaynağı ve su gibi bitmez, tükenmez
Olduğunu hatırla.
Ama yine de su gibi küçük.
Bir bardağın içine sığdır ki kendini
Girebilmeyi öğren insanların damarlarına.
Hayat ver, vazgeçilmez ol.

Güzellik dilin altında gizlidir.
Sükut, incelik, edep ve zarafet
İnsanı her gittiği yerde sultan yapar.

Aynı dili konuşanlar değil,
Aynı duyguyu paylaşanlar anlaşabilir.
İnsan odun değildir ki,
Kırıldığı zaman ses çıkarsın.

Dilini terbiye etmeden önce
Yüreğini terbiye et.
Çünkü söz yürekten gelir, dilden çıkar.

Sen neye nasıl bakarsan,
O da sana öyle bakar.

Sabret ki her şey hissettiğin kadar
Derin ve sonsuz olsun
Sabret ki her şey gönlünce olsun.

Ey can!
Kapı açılır, sen yeter ki vurmasını bil.
Ne zaman? Bilemem.
Yeter ki o kapıda durmasını bil.
Kimde bir güzellik varsa,
Bilsin ki ödünçtür.

Sabretmek öyle durup beklemek değil,
İleri görüşlü olmaktır.
Dikene bakıp gülü, geceye bakıp gündüzü
Hayal edebilmektir.

Her şey vaktini bekler.
Ne gül vaktinden önce açar,
Ne güneş vaktinden önce doğar.

Gönül almayı bilmeyene,
Yürek emanet edilmez.

Sen duru bir su gibisin.
Yaptığın kötülüklerle bu temiz
Suyu bulandırma.

Çok istediğin bir şey olursa bir,
Olmazsa bin hayır vardır.

El sendedir, dil sende.
Diken sende gül sende.
Her an imtihan dasın.
Ağlasan da gülsen de.

Dost ise düşünme, ver ömrünü gitsin.
Dost değilse bekletme, yol ver gitsin.

Gözlerini kapatırsan Dünyaya ait bir şey göremezsin.
Lakin şunu unutma.
Sen bir şey göremiyorsun diye bu alem yok değildir.

Sözcüklerini artır, sesini yükseltme.
Ekinler yağmurla büyür,
Gök gürültüsü ile değil.

Ört ki,
Senin de ayıbını örtsünler.

Lisanı ağızda olanlara değil,
Lisanı gönülde olanlara yar et bizi.
Gönlünü yıkayıp kötülüklerden arındırmazsan,
Habire abdest alıp durmaktan fayda bekleme.

Dost için kendimi köprü yapmaya hazırım ben.
Yeter ki tertemiz kalpleri taşıyan ayaklar geçsin üzerimden.

Ey İnsanoğlu!
Sen aslında bir su damlasısın.
Oysa kendini testi zannediyorsun.

Sıkıntılar gecedir.
Dinlen ve kederlenme.
Elbet sabah olacak.

İnsanları kitaplar düşünün.
Ve kapaklarına bakıp aldanmayın.

Hintliler karanlık bir ahıra bir fil getirip halka göstermek istediler. Hayvanı görmek için o kapkaranlık yere bir hayli adam toplandı. Fakat ahır o kadar karanlıktı ki gözle görmenin imkânı yoktu. O göz gözü görmeyecek kadar karanlık yerde file ellerini sürmeye başladılar.

Birinin eline kulağı geçti, "Fil bir oluğa benzer" dedi.

Başka birisinin eline ayağı geçmişti, dedi ki: "Fil bir direğe benzer!"

Bir başkası da sırtına dokunmuştu. "Fil bir taht gibidir" dedi.

Herkes neresine dokundu, nasıl sandıysa fili, ona göre anlatmaya koyuldu.

Onların sözleri, görüşleri yüzünden birbirine aykırı oldu. Birisi dal dedi, öbürü elif.

Herkesin elinde bir mum olsaydı sözlerindeki aykırılık kalmazdı.

Mevla için neyse değerim.
İşte ben o kadar ederim.

Altın olsam değerimi herkes bilir.
Ben basit bir demir olayım da,
Değerimi sadece anlayan bilsin.

Düşüncen konuşmana,
Konuşman hareketine,
Hareketin kaderine yansır.
Güzel düşün, güzel yaşa.

Ey can,
Ve bir gün zaman akan bir nehir gibi
Alır götürür üstümüzden çamuru.
Eleğin üstündeki altın gibi kalırız.
Yalnız ama kıymetli.

Gözlerini kapatırsan dünyaya ait bir şey göremezsin.
Yalnız şunu asla unutma.
Sen bir şey göremiyorsun diye bu alem yok değildir.

Herkes aynı fikirdeyse,
Kimse yeterince düşünmüyor demektir.

İnsanın sözü hikmet,
Bakışı ibret,
Susması ders olmalıdır.

Çok isteğin bir şey olursa bir,
Olmazsa bin hayır vardır.

Bülbül ile gezen güle,
Karga ile gezen çöplüğe düşer.

Mezarlıklar kendini vazgeçilmez sananlarla doluyken
Yerin üstündeki be gösteriş de neyin nesi.

Tohum toprağa düşse,
Öldü denilebilir mi hiç.

Umudunu yitirme!
Cebindeki son anahtar belki de kapıyı açacaktır.

Bir insan bilmiyorsa ne istediğini.
Hem seni ziyan eder hem kendini.
Dibini görmediğin suya dalmadığın gibi.
Emin olmadığın sevgiye teslim etme kendini.

Şu dünya uykudaki kişinin gördüğü rüyadır.
Düşüncen gül ise sen bir gül bahçesisin.

Canını sıkma.
Zorluğun arkası kolaylıktır.
Her şeyin bir vakti ve taktiri vardır.

Kendine gel ve yepyeni bir söz söyle de Dünya yenilensin.
Sözün öylesine bir söz olsun ki, Dünyanın sınırlarını aşsın,
Sınır nedir bilmesin.

Ne kadar alçaktan uçarsan,
Düştüğünde o kadar az incirirsin.
Kibiri bırak, alçakgönüllü ol.

Bin sene de okusam,
Ne biliyorsun diye sorsalar bana,
Haddimi bilirim derim.

Unutma ki, nefret ve kinin sonu pişmanlıktır.
Ve her canlıya ölüm vardır.
İnsan ölür ama ölmeyen insanlıktır.

Yaklaş, konuş, tanış ama uşaklaşma.
Doğrul, devril ama eğilme.
Seslen, uslan ama yaslanma.
İtil, atıl ama satılma.

İyi ara, doğruyu ara, güzeli ara,
Ama kusur arama.

İki alem vardır.
İlki varlık alemi, ikincisi mana alemi,
Varlık alemi gündüz gibidir.
Olanı biteni açıkca görürsün.
Kendini kolayca ele verir.
Mana alemi ise gece gibidir.
Onu bulmak için mutlaka
Gönül ışığını yakmak gerekir.

Gideceği limanı bilmeyen gemiye,
Hiçbir rüzgardan hayır gelmez

AŞK DEYİŞLERİ

Sevgide fedakarlık yolunu bulamayanları
Asla gönül kapınızdan içeri sokmayın.

Şair der ki, sevdiğini düşünen hep yanar.
Mevlana der ki, sevdiğini düşünmeyen neye yarar.

Ey gönlümün yarısı,
Aklıma koydum seni aklım almadı.
Yüreğime bıraktım sana doymadı.

Mutluluğu sende bulan senindir,
Ötesi misafir.

Ey gönül bak ve ibret al yere düşen kurumuş yaprağa.
O da eskiden yukarılardan bakardı toprağa.

Biri gelir sen eder.
Biri gelir senden eder.

Bahar gelmesin mi sineme?
Açmasın mı mavi güller?
Bana sen lazımsın.
Vermesin mi kader?

Gönlümün sevmediğini gözüm neylesin.
Rabbim herkese gönülden seveni nasip etsin.

Öyle ucuz değil gül koklamak.
Gül tutan ele diken batmalı.
Bir aşka gönül veren.
Aşkın kapısında yatmalı.

Biz dosta selamı da biliriz, yara sevdayı da.
Yeter ki, dost yürekli, yar vefalı olsun.

Sevgilinin yüzlerce ilkbaharın gül bahçelerine
Benzeyen yüzünü göremezsem.
Lale gibi gönlüme ateş düşer kararırım.

İlla birini seveceksen dışını değil içini seveceksin.
Gördüğünü herkes sever ama sen görmediğini seveceksin.
Sözde değil özde, istiyorsan şayet tene değil cana degeceksin.

Gönül gözü kör olmuş akıl nerde kime ne.
Gönlüm güle vurulmuş dikeninden bana ne.

Sen gönlümün yüküsün omzumun değil.
Sen canıma yarasın tenime değil.
Yürekte taşınan sırta ağır gelir mi?

Kim seviyorsa,
Bil ki seviliyordur.

Bir sevgiliden gelen sıkıntı şeker gibi tatlıdır.
Biliriz ki o sıkıntının içinde ne güzellikler saklıdır.

Aşk beni arif etti.
İnceltti zarif etti.
Ben aşkı bilmez idim.
Aşk beni tarif etti.

Aşk kağıda yazma, kağıt silinir.
Aşk taşta da kazma taş kırılır.
Aşkı kalbine yaz ki,
Sonsuza kadar silinmesin.

Aşk seninle her şeyin arasında
Bir köprüdür.

Sevgi kusur gören gözü kapatır.
Güzellik ise gören gözü açar.
Seveceksen öyle seveceksin.
Ne kusursuz insan arayacaksın,
Ne de insanda kusur.

Kalbinizle yaptığınız her şey
Bir gün size geri dönecektir.

Güzel günler sana gelmez.
Sen onlara yürüyeceksin.

Aşka uçarsan kanatların yanar (Şirazi)
Aşka uçmazsan kanatlar neye yarar (Mevlana)
Aşka varınca kanadı kim arar (Yunus Emre)

Ben bir şair olsaydım eğer,
Cümle cümle vururdum seni.
Her noktasında dururdu kalbin.
Ben bir şair olsaydım eğer,
Öyle bir şiir yazardım ki sana,
Harflerine asardın kendini.

Uğruna fedakârlık yapmadığın sevgiyi
Yüreğinde taşıyıp da kendine yük etme.

Sen canımın içindesin canımsa senden habersiz.
Dünya seninle dolu, dünya senden habersiz.
Gönlüm, canım nasıl bulsun seni?
Çünkü sen tümüyle gönüldesin.

Ben bir balığım, aşk ise daldığım derya.
Aşktan gözlerim yaşlı olsa da,
O derya gözyaşımı nerden bilir.
Başımı o denizden çıkarayım desem,
Balığım ya nefesim kesilir.

Ne kötüdür insanın akli ile yüreği arasında çaresiz kalması.
Ne kötüdür an kadar yakın, bir asır kadar uzak olması.
Ve bilir misin?
Ne acıdır insanın bildiğini anlatamaması.
Ben deyip susması, sen deyip ağlamaklı olması.

Bu postu sana ulu orta serdirmezler.
Dilenci kılığıyla saraya girdirmezler.
Çöllerde sevda için imtihan vermeden.
Her Mecnun diyeni Leyla'ya erdirmezler.

Ben susuyorum.
Benim sırlarımı sana gönlüm söyleyecek.
Ama dikkat et, gönlün sesini sadece gönül duyar.
Bize can kulağı ver, ten kulağı gerekmez.

Yaşamak direnmektir, sevmek ise güvenmek.
Unutma!
İnsan çoğu zaman dünyanın hâkimi,
Bazen de küçük bir kalbin esiridir.

Güller güzeldir ama dikenini acıtır derler.
Neden acıtsın ki, tutmasını bilince eller.

Sen uzattığın eli tutmayan ele mi dargınsın?
Yoksa tutamayacak bir ele uzandığın için kendine mi?

Mevlana'ya sormuşlar sevgili nasıl olmalı diye.
Mevlana cevap vermiş.
Sevilecek biri olmadığın zamanlarda bile seni sevmeli,
Sarılacak biri olmadığın zamanlarda bile sana sarılmalı,
Dayanılmaz olduğun zamanlarda bile sana dayanmalı.

Acık ki ekmek damağında bir lezzet bıraksın.
Özle ki bulduğunda gerçekten bulmuş olasın.

Her zorluğun sonunda doğan bir ışık vardır.
Eğer elleriniz diken yaraları ile kan revan içinde kalmışsa,
Güle dokunmanıza çok az zaman kalmış demektir.

Bir gönül yapmak gelmiyorsa elinden,
Bari bir gönül yıkılmasın dilinden.

Ey canımın sahibi yar.
Sen benim olduktan sonra,
Kaybettiklerimin ne önemi var.

Yoksulluğu anladık da sevmek neden kıt kanaat.
Yoksa yürekler mi yoksul, kimler biçmiş aşka fiyat.

İki can bir olunca benlik aradan çıkarmış.
Gönül sevgiliyi bulunca,
Kuru dal bile çiçek açarmış.

Güzel bir gülü, güzel bir geceyi, güzel bir dostu
Herkes ister.
Önemli olan,
Gülü dikenini ile, geceyi gizemi ile dostu
Tüm derdi ile sevebilmektir.

İki gecem var ikisi de uykusuz.
Ya sensizim uyuyamam,
Ya sen varsın uyku haram.

Bir muammadır aşk.
Kiminin vicdanına atılan taş,
Kiminin fakir gönlüne katılan aş,
Kiminin de gözünden akıtılan yaşdır.

Sen ruhuma cemre diye damladıktan sonra
Ben bu bedende neyleyim.
Aşk da sen, hasrette sen, ben de sen.

Gülü gülene ver.
Kalbini sevene ver.
Sevmek güzel şeydir.
Kıymet bilene ver.

Gönlüm dilime dargın, dilim gönlüme.
Gönlüm duygularını anlatamadığı için
Kızarken dilime,
Dilim anlatamadığı şeyleri düşündüğü
İçin kızıyor gönlüme.

Duamdaki göz yaşım kadar edepliymi
İçime düşen aşkın.
Ey benim beşeri aldanışım,
Ben seni kalbime koyana sevdalıyım.

Bütün insanları silebilirsin,
Kaderinde yazılı olanlar hariç.

Bize sevgiliden gelen sıkıntı şeker gibi tatlıdır.
Biliriz ki o sıkıntının içinde ne güzellikler saklıdır.

Sen yazdığım son şiirimsin.
Nasıl başlayacağını bilmediğim,
Bitirmeyi bir türlü beceremediğim.
Sen gittiğim en son şehirsin.
Gitmeye cesaret edemediğim,
Dönmeyi öğrenemediğim.
Sen kalbimin en son durağısın.
Benim ol diyemediğim,
Kimselere veremediğim.

Seni seveni zehir de olsa yut.
Seni sevmeyeni bal olsa da unut.

Üzülme!
Bil ki, ağladığın kadar güleceksin.
Sakın bitti sanma her şeyi,
Sevdiğin kadar sevineceksin.

Ey Sevgili!
Seni göz bebeğime nakşettim.
Nereye baksan seni görüyorum.

Acık ki, ekmek damağında bir lezzet bıraksın.
Özle ki, bulduğunda gerçekten bulmuş olasın.

Senin aşktan yana nasibin varsa,
Dokunsan da yanacaksın, dokunmasan da.
İyi bil ki,
Bazıları hasretle yanar, bazıları vuslatla.

Yanlış kalbe misafir olmuşsan,
Kalmayı değil kalkmasını bileceksin.

Hiç görmediğim bir sevinçle kapına geldim.
“Kim o?” de yeter ki.
Sen kim olmamı istiyorsan
Ben o olmaya geldim.

Dilin aşkı sorgulaması güzeldir ama,
Dile gelmeyen aşk daha güzeldir.
Aşk nasip işidir, hesap işi değil.
Aşk adayıştır, arayış değil.

Bize gözün değil,
Gönlün gördüğü yürek yeter.

Konuşsam dilim yanar sussam kalbim.
Önce duruyorum, sonra susuyorum.
İçimden çıkacak lafların etrafı
Yangın yerine çevireceğini düşününce
Kilit vuruyorum dilime.
Yan diyorum içime sadece sen yan.
Ve dayan diyorum gönlüme,
Herkes mutlu olsun sen dayan.

Sükutumu mazur gör.
Adını dudaklarımdan çıkarmak bile
Paylaşmaktır seni.

Gönlümde şimdi gam var.
Ey neşe, şimdi gelme
Misafir üstüne misafir olmaz.

Görmeden seni isteyen gönlüm,
Görünce nasıl dayansın?

Ey sevgili!
İlkbahara benzeyen yüzünü gördüm.
Şunu fark ettim ki, gül senin güzelliğini
Görmüş de kendi güzelliğinden utanmış.

Dört büyük kitaba baktım,
Ayrılık sevap değil.
Günahlara girme gel.

Sen değmediğim, dokunmadığım,
Sen yüreğini yüreğimle okuduğumsun.

Sus gönlüm,
Bu kış bahara dönünceye kadar,
Bu gece gündüz oluncaya kadar,
Uzak yollar yaklaşınca kadar,
Bu sıkıntıların ardından ferahlık
Gelinceye kadar sus.

Darmadağın olmuş, coşmuşum.
Bugün ne kırar dökersem suçsuzum.

Ey canımın sahibi yar.
Sen benim olduktan sonra,
Kaybettiklerimin ne önemi var.

Biliyorum.
Sığmazsın hiçbir yere bu sevdıyla
Dünya sana dar.
Ama dayan gönlüm,
Her gecenin bir sabahı var.

Aşk öyle bir ateştir ki,
Yüreğinde taşıdığın sürece yanacaksın.
Ama sakın korkma!
Bittim dediğin bir anda küllerinden tekrar doğacaksın.

Yaşamak direnmektir, sevmek güvenmek.
Şunu unutma!
İnsan çoğu zaman dünyanın hâkimi,
Bazen de küçük bir kalbin esiridir.

Marifet nedir bilir misiniz?
Taşlara bakan gözlerin çiçekleri görmesidir.

Sevmek kuru odunlar gibi,
Sessiz sakın yanmaktır.

Ne güzel söylemiş Mevlana.
Yorulacaksan, zorlanacaksan, şikâyetçi olacaksan,
Keşkelere sığınacaksan, söze ama diye başlayacaksan,
Girme sakın aşk yoluna.
Aşk yolunda U dönüşü yoktur.
Aşk der ki sana,
Yolumdaysan başım feda yoluna.
Ama bil ki senin de başını isterim yoluma.
Kahır kapris gelecekse senden amenna ama,
Ayağına diken batarsa yolumda
Ah edip vahlanma.
Aşk bilek gücü değil yürektir.
Yüreğin yetmiyorsa düşme yollara.

Bizi bizden başkası zaten ayıramazdı.
Bize bunu bizden başkası yapamazdı.
Ah be sevgili!
Hamdım belki ama piştim, yandım.
Zaten beni senden başkası yakamazdı.

Çaresizlik nedir bilir misiniz?
Kalbin kanatlanıp gittiği yere
Bedenin gidememesidir.

Ay doğmuyorsa yüzüne,
Güneş vurmuyorsa pencereye,
Kabahati ne güneşte, ne ayda ara.
Gözlerindeki perdeyi arala.

Sevgi ve merhamet insanın içinde bir nehirdir.
Ne kadar güçlü akarsa içinde kötülük tutunamaz.

Aşk acısı taşımayan yürek,
Ya deliye aittir ya da ölüye.

Ey alfabemin en güzel harfi yar.
Gönlüm seni gözümden,
Gözüm seni gönlümden istiyor.

Seni sevmeyene fazla sabır gösterme.
Sabrının adı yüzüzlük olur.
Bu kadarla da kalmaz,
Fedakarlığın eziklik, sevgin de kişiliksiz olur.

Ben seni tanımazdan önce gece gündüz
Aşk masalları okurdum.
Şimdi senin aşkınla ben masal oldum.

Ey âşık!
Hani özlem çekiyorsun ya sevgiliye.
Bil ki sevgilidir özlemin özü.
Odur asıl sana özlem duyan.
Çünkü o tutuşturmayınca ateşi
Kimsede olmaz ateş.
Ve aşk ateşi önce sevilene, sonra sevene düşer.

Sarılmayı bilir misin?
Sahiplenmeyi, sahiplendiğinde
Sadık kalmayı?
Sen bilir misin âşık olmayı?
Bölünebilir misin, ikilere, üçlere,
Gerekirse binlere?
Yapabilir misin?
Gerçekten sevebilir misin?
Sevmenin demesi olmaz.
Unutma!
Ya çok seversin, ya da hiç sevmezsin.

Aşkta konuşma, aşktan bahsetme yoktur.
Aşkı yaşamak vardır.
Bu gözyaşları sana kafidir.
Sus, söyleme, hiçbir şey deme.
Deme de aşkın ne olduğunu gözyaşı söylesin.

İnsaf et, aşk güzel bir iştir.
Onun bozulması, güzelliğini kaybetmesi
İnsanların kötü niyetli oluşundandır.

Ağzımda lokma varken konuşmak kolay da,
Yüreğimde sen varken susmak ne zormuş.

Bir gönül yapmak gelmiyorsa elinden,
Bari bir gönül yıkılmasın dilinden.

Aşk kime benzer dedi:
Aşk neyzene benzer dedim.
Aşk bir neyzene benzerse biz neyiz dedi:
Evet dedim çok doğru,
Aşk bir neyzene benzerse biz neyiz.

Aşk,
Nefsine hâkim olan
Yiğitlerin işidir.
Doğru bir insanla karşılaştığınızda,
Onun kalbinizin ufkundan kaybolmasına
İzin vermeyin.

Ey yar!
Ne kederlenirsin?
Dünya yalnız sana mı dar?
Her kışın baharı, her gecenin sabahı var.
Bilmez misin yarana da yaradandır yar.

Yar ile hoş geçinen kimse yarsız kalmadı.
Ay geceden ürkmediği, karanlıktan kaçmadığı için
Nurlandı.
Gül o güzel kokuyu diken ile iyi
Geçindiği için kazandı.

Ben seni tanımadan önce gece gündüz
Aşk masaları okurdum.
Şimdi senin aşkınla ben kendim masal oldum.

Hiçbir yere sığmadı aşkın, gönlüme sığıdı yalnız.
Şimdi gönlüme de sığmıyor, gözlerimden sızıyor.

Öyle bir yerdeyim ki,
Ne gitmesi mümkün, ne de kalması.
Vazgeçmekle direnmek arasına,
Akla karanın tam ortasındayım.
Kaybetmenin arifesinde,
Zor bir hayatın eşiğindeyim.
Kalsam canım yanacak, gitsem hayatım.

Gel de birbirimizin kadrini bilelim.
Çünkü aniden ayrılacağız birbirimizden.

O görmediğin koskoca derya gönlümdür,
Gördüğün sahil ise dilim.
Kıyılarıma vuran dalgalara şaşırma,
Onlar aşktan gelgitim.
Beni kendinde, kendimde arama.
Ben hem bende hem sende bir gizim.
Beni Mecnun'dan Leyla'dan sorma.
Ben sadece Mevla'dan bir izim.

Marifet can için sevgili aramak değil,
Sevgili için can taşımaktır.

Pas tuttu yüreğim sensizlikten,
Küf tuttu ciğerim kokunun yoksulluğundan.
Bahar gelmesin mi sineme?
Aşmasın mı mavi güller?
Bana sen lazımsın.
Vermesin mi kader?

Ey gönül!
Söz etkisiz ise,
Ya dinleyenin kalbi kararmıştır.
Ya da söyleyen söylediğini yaşamıyordu.

Yüreğine ne ekersen onu yaşarsın.
Yüreğine korku tohumları ekersen
Yaşayacakların da korkuların olacaktır.
Eğer gerçek sevgiyi yaşamak istiyorsan
Önce zihnini bürümüş yabancı otları,
Zehirli sarmaşıkları temizle.
Sonra yüreğine sevgi tohumları ek ki
Hasadın sevgi olsun.

Güvendiğiniz dağlara kar yağdığında,
En güzel çare dağ ile karı baş başa bırakmaktır.
Gün gelip karlar eridiğinde,
Dağ yolunuzu gözlediğinde,
En güzel cevap
Başka bir dağdan selam vermektir.

Senin bulunduğun yerden, senin havandan gelen
Tozu, toprağı istiyorum.
Olur ya, belki de rüzgar
Ayaklarının bastığı yerden gözlerine toz getirir.

Ey benim seçkin güzelim.
Sen gittin ama sevgin gönülden,
Hayalin de gözden gitmedi.
Ey benim dolaşık yolumun kılavuzu.
Belki sana rastlarım diye yollarda boş
Dolaştım durdum.

Sevenler sonunda bir yerlerde buluşmaz.
Onlar en başından beri birbirlerinin içindedir.

Ey gönül, bana derler ki; sevgiliye bunca
Özlem hasret neden.
Ben de derim ki, öleceğini bildiğin halde
Neden yaşıyorsan o yüzden.

Her meyvenin içi kabuğundan iyidir.
Bedeni kabuk bil, içi de sevgili.

Ey gönül,
Bir kalbin içinde ne taşıdığını nereden bileceksin.
Kırmadan önce çok iyi düşün, belki de içinde
Sen saklısın.

Ey kaşına destan yüzüne ferman biçtiğim.
Bir tek güzel sözüne cennetimi feda ettiğim.
Adını ezberime, yüzünü yüreğime çizdiğim.
Benim olsan eğer, mahşeri cennet eylemez mi idim.

Her gün seni düşünerek uyanmak, her gece seni
Hayal ederek uyumak.
Ne güzel gelişinle çocuklaşmak, gidişinle ağlamak.
Sen ne güzel bir yarsın Şems.
Yanmaktan usanmadığım,
Yanarken seni susadığım,
İçtikçe daha çok susadığım.

Kapımızda riya yok,
Burada hep lütuf var,
Bağış var.
Hep sevgi, hep gönül alış,
hep huzur var
Burada.

Sen benim bugünüme şükür ve
Yarınımına dua edişim, azla yetinişim,
Çoğa göz dikmeyişimsin.

Ey Sevgili;
Neyim yoksa var bildim.
Eğildim, eksildim, eridim.
Bir tek seni bitiremedim.

Bakışlarında diyar diyar gezdiğin değil,
Bir bakışıyla diyarına gittiğindir aşk.

Unutma ki insan dünyanın hâkimi olabilir,
Ama küçük bir kalbin esiridir.

Körlük gözde kalsın sağırılık kulakta.
Dermansızlık dizde kalsın sükûnet dudakta.
Yeter ki yürek sağırlaşmasın, körleşmesin,
Dermansız kalmasın ki,
Seni görsün, seni duysun, sana koşsun
Çatlarcasına.

Yürekte yaşanmazsa göz görüneni neylesin.
Gönül hissetmezse kulak duymuş neylesin.
Kalp sevmedikçe el dokunmuş neylesin.

Bana bir hal oldu dostlar.
Can şarabından içmişim.
Artık ne yerim, ne yurdum var.
Kendimden bile geçmişim.
Dönüyorum, dönüyorum,
Her yerde onu görüyorum.
Aşk gözüyle gördüm, gözüm, gönlüm,
Dilim sarhoş.
Yitirmişim sağı, solu.
Ne haldeyim? Ne haldir bu?
Dönüyorum, dönüyorum, her
Yerde onu görüyorum.
Gönül gözü kör olmuş, akıl nerde kime ne.
Gönlüm güle vurulmuş, dikeninden bana ne.

Bırakacağın eli hiç tutma,
Tutacağın eli ise hiç bırakma.
Sahte sevgilere gül olmaksansa,
Gerçek sevgilere diken ol.

Kalbinden geçmeyi diline değdirme.
Ya kalbinin derininden konuş, ya da sus.

Zaman çemberinin dışına çık ki,
Sevgi çemberinin içine girebilesin.

İncir çekirdeğini doldurmayacak kadar niye derler ki?
Kalp sanki çok mu büyük incirden?
Bakın bakalım insan neler çekiyor
İncir çekirdeği kadar küçük kalbe düşenlerden.

Akılsız kimse yüzü güzele,
Akıllı kimse ise gönlü güzele talip olur.

Yüreğimle yüreğinin kapısındaım.
Bilirsin ki sevgili Allahın misafiri geri çevrilmez.
Buyur et beni aşkına, Allah aşkına.

Misafirsin bu hanede ey gönül.
Umduğunla değil bulduğunla gül.
Hane sahibi ne derse o olur.
Ne kimseye sitem eyle ne üzül.

Ben dilsizim sevgili!
Bu sözler hep kalbimin işleri.
Hani ney de dilsizdir ama,
Ağlatır tüm dervişleri.

İnsan gönlündeki hale hâkim olamıyorsa
Ona sevgi denir.
Ama gönlündeki hal insana hâkim ise
Onun adı aşk olur.

Dertsiz aşk masal gibidir.
Okunur ve unutulur.

Bilemezsin sana verecek bir armağanı
Ne kadar da çok aradığımı.
Hiçbir şey içime sinmedi.
Altın madenine altın sunmanın ne anlamı var.
Ya da okyanusa su.
Düşündüğüm her şey doğuya baharat götürmek
Gibiydi.
Kalbimi ve ruhumu vermenin bir yararı yok çünkü
Sen zaten bunlara sahipsin.
O yüzden sana bir ayna getirdim.
Kendine bak ve beni hatırla.

Her Şey gelip geçici ey gönül.
Bak az önce aldığın nefes bile geldi geçti.
Sen baki olana razı ol.

Ey sevgili!
Dua gibisin gönlümde.
Besmelesiz seversem seni kabul olmazsın.
O zaman Őahit ol dediğime.
Seni iki cihanda da sevmeye.

Derdimi seviyorum.
Biliyorum ki derdimi veren de beni seviyor.
Seven sevdiğinin nazını lęyor.
Sevilen çekmesin de neylesin.

Bakmak başka görmek başka.
Diller yalan söyler de gözler asla.
Sevmek başka aşk bambaŐka.
Ama dilde değil yürekte yaŐayana.

AŞk bilmektir ey sevgili.
Bir tek yari bilmek, onu candan
Daha aziz görmektir.
Ondan gayri bildiklerinin hiçbir Şey
Olduğunu, dünyanın onunla mana bulduğunu
Bilmektir.
Onun selamı ile gelen bela olsa bile
Eyvallah diyebilmektir.

Ey sevgili!

Bu gece kimselerin gelmediği تنها gecelerden biridir.

Lütfen benim kimsesizliğime acı ve gel.

Gel de bu تنها gecede sana sevda defterini okuyayım.

Seni ne kadar çok sevdiğimi uzun uzun anlatayım.

Gözlerimizi birbirine değdirmeden öylece oturalım.

İnsanın yüreğini ısıtan şefkatine sığınıp susalım.

Hayat bu bakarsın her şey bir anda son bulur.

Hayat bu son dediğin an her şey yeniden can bulur.

Ey gönül! Acılara sabret.

Çünkü onlar seni kahretmek için değil,

Sınamak, terbiye etmek, kemale erdirmek için

Gelirler.

Kalp bir bahçe gibidir.

Onda mutlaka bir şeyler bitecektir.

O halde güzel şeyler ekin de,

Güzel şeyler bitsin.

Oradaysan ses ver yüreğim.

Şu soruma bir cevap ver.

Sen dua ile dayandığın o kapıya

Aşkın boyasına sürünüp yürüdün mü hiç?

Göz gördüğünü sevmez, sevdiğini görür.

Sabır gamdan kurtulmak için anahtardır.
Ey gönül, sabırlı ol.
Aşk sabretmektir.

Aşk bir teslimiyettir, bir eriyiştir.
Yeniden doğmak için uyanıştır.
Aşkın bütün sırrı iki kelimedir.
Aşk için ya hep vardır ya da hiç.
Sen hep misin yoksa hiç misin?

Aşk sandığın kadar değil yandığın kadardır.

Gül üstündeki dikene sormuş.
Neden üstümdesin? Senin yüzünden
Kimse bana dokunamıyor.
Diken cevap vermiş.
Herkes sana dokunabilseydi
Bu kadar güzel olmazdın.

Sükutumu mazur gör.
Adını dudaklarımdan çıkarmak bile
Paylaşmaktır seni.

Gülü gülene ver.
Kalbini sevene ver.
Sevmek güzel şeydir.
Kıymet bilene ver.

Üç nokta aşktır.
Her nokta gizli bir aşktır.
Seviyorum deyip haykıramamaktır.
Boğazda düğümlenen iki çift sözdür.
Dilin lal, gönlün melal olduğu andır.
Gözlerden süzülemeyen iki damla gözyaşındır.
Hissedilen ama bir türlü yazılamayıdır.
Kelimelerin yetersiz kaldığı andır.
Üç nokta bitmeyendir, bitemeyendir.

Gönül hissetmezse kulak duymuş neylesin.
Kalp sevmedikçe el dokunmuş neylesin.

Gönlümde öyle bir aşk var ki ben uyurken bile uyanık.
Ben gerçi mest olmuşum ama gönlümdeki her an ayık.

Aşk deliliktir.
Biz delinin delisiyiz.

Allah bana aşkı nasip etmedi diyorsun
Kulağınla değil, yüreğinle dinle.
Aşk kapını çalıyor da sen duymuyorsun.

Farzet ki yazdıklarımı anlayabildin.
Ya anlayamadıkların?
Ya yazıp da sildiklerim, ya yazamadıklarım.

Bizi bizden başkası zaten ayıramazdı.
Bize bunu bizden başkası yapamazdı.
Ah be sevgili.
Hamurdum, piştim, yandım.
Zaten beni senden başkası yakamazdı.

Aynalar türlü türlüdür.
Yüzünü görmek isteyen cama,
Özünü görmek isteyen cana bakar.
Cehennem insanın yüreğindeki sevginin
Bittiği yerdedir.

Aşk bedel ödemektir ey sevgili.
Bülbül gonca gülü görebilmek için
Her gece uyanık olmak ve
Güle ulaşmak için yüreğini gülün dikenine
Asmak, kanını akıtmak zorundadır.
Çünkü aşk bedel ister, külfetsiz nimet olmaz.
Beklemek bedel ödemekse eğer, hâlâ ödüyorum
O bedeli bilesin.

Ey canımın sahibi yar.
Sen benimle olduktan sonra,
Kaybettiklerimin ne önemi var.

Dünya baştan başa dikenlerle dolu olsa bile,
Yine de aşığın gönlü gül bahçesidir.

Ey sevgili, heyben acı ile dolar da
Nefes alamazsan gel.
Huzur bulacağın kıyıları senindir.
Umutların solar kurur da su bulamazsan,
Beraber sulayalım gözyaşları senindir.
Kanatların kırılır da maviye uçamazsan
Ne güne duruyor, al kanatları senindir.
Çaresiz çilelere bir umut bulamazsan,
Kendime ettiğim dualar senindir.

Güzeli güzel yapan edeptir.
Edep ise güzeli sevmeye sebeptir.

Ey aşk,
Sen kavur kavur yakardın.
Pekiyi sol yanımdan neden üşüyor?

Ey Can!
Güzellik dilin altında gizlidir.
Sükut, incelik, edep ve zarafet
İnsanı her gittiği yerde sultan yapar.

Ey aşk,
Beni çok gafil avladın.
Ben bir bakışa esir olacak insan değildim.
Lakin yarı uzaktan sevmekmiş dünyadaki nasibim.

Varlığın bana yetmiyorken, yokluğunla avunmak
Zorundayım.
Ya al götür kalanımı ya da gel tamamla
Eksik kalan yanımı.

Bir yerde bir acı varsa, ama böyle ciğerden gelecek bir acı.
İşte oraya rahmet yağar. Hiçbir acı, çektirenin yanına kalmaz.
Bilerek, isteyerek, sorumsuzca mutsuz eden;
Muhakkak mutsuz olur.
Gerçekten içi yanan, gerçekten yakanı bir sözüyle
altüst edebilir.
Edilen ah'lar bir zaman tutar.
Çektirilen acı, havada asılı kalmaz. Çektirenin başına düşer.
Gerçek hayatta işler her zaman böyle yürümez diyen de olabilir
buna amma;
Hayatın gerçek olduğunu kim söyledi ki?

Senin aşktan yana nasibin varsa,
Dokunsan da yanacaksın dokunmasan da.
İyi bil ki, bazıları hasretle yanar, bazıları da vuslatla.

Yüreğine ne ekersen onu yaşarsın.
Yüreğine korku tohumları ekersen
Yaşayacakların da korkuların olacaktır.
Eğer gerçek sevgiyi yaşamak istiyorsan
Önce zihnini bürümüş yabancı otları,
Zehirli sarmaşıkları temizle.
Sonra yüreğine sevgi tohumları ek ki
Hasadın sevgi olsun.

Aşk nasip işidir hesap işi değil.
Aşk adayıştır arayış değil.

Diyorsun ki ben sana gönlümü verdim.
Ben sana hiç gönlümü verir miyim.
Çünkü gönül denilen şey toprağa girdiğinde
Toz olur, toprak olur.
Ben sana ruhumu veririm.
Çünkü ruhum sende sonsuzluk olur.

Bana diyorlar ki;
Eskiden böyle değildin çok içine kapanıksın.
Ben de diyorum ki;
İçindekiyle yetinen gönlüm sizi ne yapsın.

Ey gönül,
Hakk'a âşık olmayanın,
Aşka hakkı olur mu?

Gerçekten de gönülden gönüle pencere vardır.
İki insan birbirine gönülden bağlanınca
Artık onlar ayrı değillerdir.
Bedenleri ayrı düşse de gönülleri beraberdir.

Akma gözyaşım ne olur akma yüreğime.
Söndürme bağrımdaki ateşi yansın değme dur.
Dokunma içimdeki çöle ben razıyım.
Bırak yansın yürek o sevgiliye.

Ey sevgili o kadar yakınsın ki seni ben sandım.
Sana o kadar yakınım ki beni sen sandım.
Sen mi bensin, ben mi benim şaşırıdım kaldım.

Ay doğmuyorsa yüzüne.
Güneş vurmuyorsa pencereye.
Kabahati ne ayda ne güneşte ara.
Gözlerindeki perdeyi arala.

Misafirsin bu hanede ey gönül.
Umduğunla değil bulduğunla gül.
Hane sahibi ne derse o olur.
Ne kimseye sitem eyle ne de üzül.

Bazen hayata seyirci kalır,
Bazen tam ortasında yaşarsın.
Bugün gülüşlerinin sebebi olan insanlar
Yarın gözyaşın olur ağlarsın.
Bazen gerçeğin içindeyken
Birden hayal dünyasına dalarsın.
Gerçekliği bulamazsın ama
Her gülüş bir umut her umut biraz gerçektir.
Farkında olamazsın.

Marifet nedir bilir misin?
Taşlara bakan gözlerin çiçekleri
Görmesidir.

Âşıkların ayrılığı rüzgâr gibidir.
Rüzgâr nasıl mum söndürür,
Ateşi daha da alevlendirirse ayrılık da
Küçük aşkları bitirir, büyük aşkları
Daha da büyütür.

Aşk, ateşten bir denizi mumdan kayıkla geçmektir.
Yanıp kül olmadan asla geçemezsin.

Sen, besmele ile başlayan sevgime yakışanımsın.
Mahşere kadar tutacağım sevda orucumsun.
Ey sevgili,
Sen benim içe kanayan en derin yaramsın.
Ne kadar özlendiğini bir bilsen,
Yokluğundan utanırsın.

Âşıkların gönüllerinin yanışıyla gözyaşları olmasaydı
Dünyada su da olmazdı ateş de.

Ey can, terk edildim diye üzülme.
Demek ki sevebilecek bir yüreğin var.
Geçmişini unut, hiç yaşanmamış gibi davran.
Buluttan nem kapma.
Döküver kirpiklerinden sonbaharı.
Bir gün ama bir gün mutlu tebessümlerle
Kol kola gireceksin.

Kuran'a gözünle bakarsan yazıyı görürsün.
Aklınla bakarsan ilmi görürsün.
Kalbinle bakarsan aşkı görürsün.
Tüm ruhunla bakarsan Rabb'ini görürsün.

Ey can,
Kum saati alta doğru hızla akıp gidiyor.
Henüz aşılmamış çok yolların var.
Hiç mi güzellik yaşamadın?
Ufacık bir hatıranda mı yok yanımda?
Hayatın ellerini bırakma küsme.

Yedi kat göğe sığmayan o güzelliğinin parıltısı
Aşkınla dertli ince gönülden başkasına gelemmez.
Leyla değilim dost,
Lakin çağırırsan çöllere gelirim.
Sana yalan halde gelmem,
Toplarım özümü yalın halde gelirim.
Kapıyı çaldığımda kim o dersen,
Ben ben olmam kapında sen olur gelirim.
Sen gel de yeter ki,
Yola yük olmam, yol olur gelirim.

Unutma, sır gibi seversen eğer
Muradın gerçekleşir.
Çünkü tohum,
Toprağa gizlenirse yeşerir.

Sordum, aşkın sırrı nedir?
Dedi, yarda yok olmaktır.
Sordum, yar isteğın nedir?
Dedi, samimi olmaktır.
Sordum, samimiyet nedir?
Dedi, nefsi bırakmaktır.
Sen ve ben gafletini aşıp
Biz olanların rızkıdır aşk.
Yanmaktır yanardağlar gibi içten içe.
Ve susmaktır seni sevmek.
Yalnız seninle konuşmaktır,
Seninle dertleşmektir.
Yandıkça susamak,
Susadıkça yanmaktır.
Hakk ile dolmaktır, ham iken olmaktır.
Hiçbir zaman solmamaktır seni sevmek.

Sonu belli olmayan bir yoldur hayat.
Önüne neyin ne zaman çıkacağını bilemezsin.
Bazen bir şeyler alır götürür senden tutamazsın.
Bazen de hayatın getirdiklerinden kaçmak istersin
Kaçamazsın.
İşte böyledir hayat bir türlü anlayamazsın.
Ve bir gerçek vardır ki acıyı tatmadan mutluluğu tadamazsın.

Aşkıma dalmışım ben nasihat neye yarar.
Zehir içmişim ben şeker neye yarar.
Benim için ayağına zincir vurun diyorlar.
Divane olan gönlümdür, ayağıma zincir vursan
Neye yarar.

Bir insan bilmiyorsa ne istediğini.
Hem seni ziyan eder hem kendini.
Dibini görmediğin suya dalmadığın gibi.
Emin olmadığın sevgiye teslim etme kendini.

Beri gel daha beri daha beri.
Bu hır gür bu savaş nereye kadar.
Sen bensin ben benim işte.
Ne diye bu direnme.
Topumuz bir tek inciyiz.
Başımız bir tek, aklımız da tek.

Güvendiğiniz dağlara kar yağdığında en iyi çare,
Dağ ile karı baş başa bırakmaktır.
Gün gelip karlar eridiğinde,
Dağ yolunuzu gözleyince,
En güzel cevap başka bir dağdan
Selam göndermektir.

Yokluğunu anladık da, sevmen neden kıt kanaat.
Yoksa yürekler mi yoksul, kimler biçmiş aşka fiyat.

Sarılmayı bilir misin?
Sahiplenmeyi, sahiplendiğinde sadık kalmayı?
Sen bilir misin âşık olmayı?
Bölünebilir misin ikilere, üçlere, gerekirse binlere?
Yapabilir misin? Gerçekten sevebilir misin?
Sevmenin demesi olmaz unutmama.
Ya çok seversin ya da hiç sevmezsin.

Sen varlığını bulduğum, yokluğunda
Kaybolduğum sevgili.
Konuştun sustu bütün heceler.
Ruhum sözlerinin aleviyle yıkandı.
Aşk dilimde kor iken bir avuç küle döndüm.
Fırtına savurmadan, dört bir yana dağılmadan gel.

Uzaklık deyip de dert ettiğin nedir ki sevgili.
Biz yaratana görmeden sevmedik mi?

Aşk yanmaktır, yakmak değil.

Gamından neler çektiğimi bana sorma.
Gözlerimin içine bak.
Elini kalbimin üzerine koy o söylesin.

Kopan gülün dalında durması ne kadar zorsa,
Kırılan kalbin onarılması da o kadar zordur.

Gözyaşının bile bir görevi varmış.
Ardından gelen gülümseme için
Temizlik yaparmış.

Seni sevdiğime dair benden delil isteme.
Zira kalpten kalbe giden yol vardır.
Sen kendi kalbine bak.
Eğer sen beni seviyorsan ben de seni
Seviyorum demektir.

Suskunum, dilim lal olmuş, yüreğim pervane.
Gözlerim de ıssız bir biçare.
Hangi yana yönelsem ıssız bucaksız bir umman,
Ummanda kaybolmuş kırılğan bir yürek.
Muhtacım,
Bir yudum duana, bir nefes merhametine, bir damla sevgine.

Ey sahip!
Duyuyorsun değil mi beni?
Kalemimden çıkan sözcükleri değil,
Yüreğimden dökülen dizeleri.

Aşk davaya benzer, cefa çekmek de şahide.
Şahidin yoksa davayı kazanamazsın ki.

Yanına al, aşkınla yak.
Yok et zerrelerimi, hatta tüm benliğimi.

Aklım her gün tövbe eder.
Nefsim her an tövbemi bozar.
Arada kalmış biçareyim.
İyi ki senin kapın var.

Sen aşkı sevdayı onda bunda mı ararsın?
Aşk senin bağrında hâlâ anlamaz mısın?

Marifet can için sevgili aramak değil,
Sevgili için can taşımaktır.

Ömründeki nasibin kendini sevgiliden
Mesut bulduğun anlardan ibarettir.

Canı canana teslim hazır değilsen,
Ben âşıkım deme kimseye.

Anladım ki gönül çuvalımdaki kelimeler sana yetmez.
Oysa gönlüm güzel olmazsa bahçemde bir gül dahi bitmez.
Ey sevgili senin aşkın daim olsun.
Benim yaram olsa da fark etmez.

Aşkın hikâyesini durmadan feryat eden bülbüle değil,
Sessiz sedasız can veren pervanelere sor.

İnsansın, sonuçta seveceksin.
Eski acılara bakıp da küsme sevdalara.
Gavura kızıp da oruç bozulmaz.
Sök at kafandan acabaları.
Bir kemik aynı yerden iki kere kırılmaz.
Aşkı yaşamak istiyorsan önce yaşamayı öğreneceksin.
Güzel günler sana gelmez sen onlara yürüyeceksin.

Ne mutlu o gönüle ki,
Derdi, düşüncesi, her şeyi sensin.

Aşk öyle bir ateştir ki,
Yüreğinde taşıdığın sürece yanacaksın.
Ama sakın korkma,
Bittim dediğin bir anda yeniden doğacaksın.

Söyle oralara senin değerini bilsin.
Oralar güzelse tek sebebi sensin.

Ey yüreklerinde aşk derdi olmayanlar.
Hemen kalkın ve âşık olun.

Sen benim gözümün daldığı, yüreğimin yandığı
Ve aklımın kaldığı tek gerçeksin.
Nerede olursan ol, sen bende Can'sın.

Günebakan çiçeğinin kaderidir güneşe bakarken olmak
Ve yine ona bakarken solmak.
Her hasret duyulan şey gibi ışık da iki ucu keskin bıçak.

Gözünün nuru olan maşuk,
bazen de gönlünün narı oluverir işte.

Can durağını arıyorsan ey can, can da sensin, durak da sen.
Bir lokma ekmekse peşinden koştuğun elbet ekmek de sensin.
Eğer akıl erdirebiliyorsan bu sözün sırrına.
Bil ki her ne arıyorsan o da sensin.

Ne kadar özlemediğini bir bilsen.
Yokluğundan utanırsın.

Ey sevgili!
Ne zaman senden kaçsam, uzaklaşsam,
Aşkınla savaşa girerim.
Her taraftan başıma senin sevdanın hevesi gelir.
İçime bir ateş düşer ve senden kaçtığım halde seni özler
dururum.

Aşk nasip işidir hesap işi değil.
Aşk adayıştır arayış değil.
Sen adanmışsan ve yanmışsan bu uğurda.
Aşk seni bulmaya gelir.

Güzel ses, ney dinlemek âşıkların gıdasıdır.
Bu dinleyişte sevgiyle buluşmak, kavuşmak
Hayali vardır.

Ey gönül!
Ateş için rüzgar neyse aşk için de ayrılık öyledir.
Küçük olanı söndürür büyük olanı ise daha da güçlendirir.
Aşk ateşten bir denizi mumdan kayıkla geçmektir.
Yanıp kül olmaktan asla geçemezsin.

Sen, varlığıyla varlığımı bulduğum, yokluğuyla
Kaybolduğum sevgili.
Konuştun sustu bütün heceler.
Ruhum sözlerinin aleviyle yıkandı.
Aşk dilimde kor iken bir avuç küle döndüm.
Fırtına savurmadan, dört bir yana dağılmadan gel.

Dokunamadığım, göremediğim, dindiremediğim
Bir acı taşıyor yüreğim.
Biraz hüznün, biraz yalnızlık, biraz çaresizlik.

Öyle bir acı ki bu nasıl anlatılır bilemem.
Kırsan kırılmaz, büksen bükülmez,
Ateşler yakmaz, sular söndürmez.
Söylesene yar, hasretini adımlarsam kaç adımda biter.
Özlemin kaç nefestir saysam.
Bilemezsin ki.
Akla sığdıramazsın bu denklemi.
Nasıl anlatayım bu hali pür melalini.

Ne aradıysam bil ki sende bulmuşum.
Senden öncesi yoktu seninle var olmuşum.
Sende bütün özlemler sen sende bütün gelecek.
Beni bende arama ben artık sen olmuşum.

Ey sevgili!
Senden selam gelmeyen sabah ne karanlık
Bir sabahtır.
Senin tatlı sözlerini işitmediğim gün
Ne kötü bir gündür.

Sen su gibisin ben de kuru bir dereyim.
Ben seninle kavuşmaktan başka ne isterim.

Ey sevgili!
Sen bilirsin ben nasıl yaşarım.
Göndermesen de bir selam bir haber.
Unutulmadığımı umut eder yine yaşarım.
Bildirmesen de sevdiğini,

Almasan de beni yanına.
Ben seni gönlümde taşır hep öyle yaşarım.

Ey sevgili!
Aynı ruhtan yücelen bir ince unsur gibiyiz.
İki can içinde biriz.
Sonsuzluğa yansır gibiyiz.
Bir güzel anlamı elbet olacak sevgimizin.
Bil ki sen bende, ben sende sır gibiyiz.
Sen canımın içindesin canım senden habersiz.
Dünya seninle dolu dünya senden habersiz.
Gönlüm canım nasıl bulsun seni.
Çünkü sen tümüyle gönüldesin.
Gönül ise senden habersiz.

Sana dair ne varsa ben hepsini aşk bildim.
Aşka sen diye bakmadıktan sonra ben aşkı neyleyim.
Seni ruhuma cemre gibi damlatmadıktan sonra
Ben bu bedende neyleyim.
Aşk da sen, hasret de sen, ben de sen.

Beni söylediklerimde arama.
Ben söylediklerimde gizliyim.
O görmediğin koskoca derya gönlümdür.
Gördüğün sahil ise dilim.
Kıyılarıma vuran dalgalara şaşma.
Onlar aşktan gel gitim.
Beni kendinde kendimde arama.
Ben hem sende hem bende bir gizim.
Beni Mecnun'dan Leyla'dan sorma.
Ben yalnız Mevla'dan bir izim.

Şair der ki, sevdiğini düşünen hep yanar.
Mevlana der ki, sevdiğini düşünmeyen neye yarar.

Ey gönlümün yarısı.
Aklıma koydum seni aklım almadı.
Yüreğime bıraktım sana doymadı.

Mutluluğu sende bulan senindir.
Ötesi misafir.

İlla birini seveceksen dışını değil içini seveceksin.
Gördüğünü herkes sever ama sen görmediklerini seveceksin.
Sözde değil özde, istiyorsan eğer tene değil cana değeceksin.

Uzaklık deyip de dert ettiğin nedir ki sevgili.
Biz yaratana görmeden sevmedik mi?

Ey sevgili! Nedendir bilemiyorum.
Sana bakınca kendimi görüyorum.
Sana gelirken kendimden gidiyorum.
Senden gelirken kendime gelemiyorum.

Duydum ki kapıma gelmiş, tokmak olmadığı
İçin kapıya vurmadan geri dönmüştün.
Bilmez misin ki kalp kapısının tokmağa ihtiyacı yoktur.
O ancak içeriden açılır.

Sevdiğinin nazını değil kahrını çekmektir sevdâ.
Onunla bir ömür değil onun için bir ömürdür sevdâ.
Eline el değmesini değil gölgesine gölge sevmesini
Kıskanmaktır sevdâ.
Yürürken darağacına son dileğinde onu görebilmeyi
İstemektir sevdâ.
Yani demem odur ki herkesin harcı değildir sevdâ.

Gönül gözü kör olmuş akıl nerede kime ne.
Gönlüm güle vurulmuş dikeninden bana ne.

Sen gönlümün yüküsün omzumun değil.
Sen canıma yarasın tenime değil.
Yürekte taşınan sırta ağır gelir mi?

Kim seviyorsa bil ki seviliyordur.
Bir sevgiliden gelen sıkıntı şeker gibi tatlıdır.
Biliriz ki o sıkıntının içinde ne güzellikler saklıdır.

Aşka dair ne anlatırsam anlatayım,
Beni sadece yüreği aşk ateşi ile yanmış anlar.

Söz dudağa gelmeden önce
Cemre gibi yüreğe düşmelidir.

Söyle oralar senin değerini bilsin.
Oralar güzelse eğer tek sebebi sensin.

Sen duru bir su gibisin.
Yaptığın kötülüklerle bu temiz suyu bulandırma.

Aşksız olma ki ölü olmayasın.
Aşk ile öl ki diri kalasın.

Yanına al, aşkınla yak,
Yok et zerrelerimi, hatta tüm benliğimi.

Gamından neler çektiğimi bana sorma.
Gözlerimin içine bak, elini gönlümün üstüne koy
O söylesin.

Düşüncen gül ise sen bir gül bahçesisin.

Aşk beni arif etti.
İnceltti zarif etti.
Ben aşkı bilmez idim.
Aşk beni tarif etti.

Ey dost,
Mecnun değilim ama eğer çağırırsan
Senin için çöllere bile gelirim.

Ey sevgili, sen benim içten içe kanayan
En derin yaramsın.
Ne kadar özlendiğini bir bilsen yokluğundan utanırsın.

Kıymet bilmek kaybedince arkasından ağlamak değil,
Yanıdayken sımsıkı sarılmaktır.

KAYNAKÇA

- *Aşk*, Elif Şafak, Doğan Kitap, 2009
- *Bab-ı Esrar*, Ahmet Ümit, Doğan Kitap, 2008
- *Benzersiz Mevlana*, M.Papayatopulos, Arion Yayınları, 2003
- *Divan-ı Kebir*, Mevlana, Abdülbaki Gölpınarlı, Remzi Kitabevi, 1959
- *Gel Ey Şems*, Faruk Dilaver, Destek Yayınları, 2012
- *Gelin Yüzleşelim*, Yılmaz Dikbaş, Nergis Yayınları, 2014
- *Hiçkimse ve Dolunay*, Mevlana, Kenan Sarıalioğlu, İyi Şeyler Yayınları, 1999
- *Mesnevi'den Seçmeler*, Hayrettin Orhanoğlu, İnkilap Yayınları, 2012
- *Mesnevi-i Şerif*, Mevlana, Süleyman Nahifi, Amil Çelebioğlu, Timaş Yayınları, 2010
- *Mevlana ve Goethe*, Senail Özkan, Ötüken Yayınları, 2006
- *Mevlana*, Abdülbaki Gölpınarlı, Kapı Yayınları, 2014
- Mevlana'dan Nefesler, Facebook Grubu
- *Mevlana, Geçmiş ve Şimdi, Doğu ve Batı*, Franklin Lewis, Kabalcı Yayınları, 2010
- *Mevlana ile Şems'in Konya'da Buluştukları Yer*, Dr.Mehmet Önder
- *Mevlana Üzerine Konuşmalar*, Mahmut Erol Kılıç, Sufi Kitap, 2014
- *Semanın Kalbi*, Hz.Mevlana, Sıradışı Akademi, 2012
- *Tennure ve Ateş*, Sinan Yağmur, Karatay Akademi, 2013

